

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA V

Broj 63

Tuzla, listopad 1997.

Cijena 1,00 KM, 4 Kn., 1 DM

KATARINA KOSAČA (1424-1478)

Rijetki su bili ugodni trenuci u životu bosanske kraljice Katarine Kosače. Kći hercega Stjepana i Ane Kantakuzen, Katarinu nije zanimala vlast, iako je udajom za kralja Stjepana Tomaševića mogla izabrati društvenu ulogu koju je htjela. Nju je uglavnom privlačio odgoj vlastite djece (Sigismunda i Katarine) te veziljstvo u kojemu je bila - kako svjedoče crkvena ruha u franjevačkom samostanu Kraljeva Sutjeska, koja je ona izvezla - pravi virtuoz.

Katarina Kosača tražila je od života malo, a nije dobila ništa. Godine 1463. Turci su pogubili njenog muža Stjepana Tomaševića, a djecu, Sigismunda i Katarinu, odveli u ropstvo. U sveopćoj pomutnji i metežu Katarina se pokušava domoći djece i odgađa svoj bijeg iz Bosne. Kada joj se i posljednja nada ugasila, ona u listopadu 1463. odlazi krišom u Dubrovnik, gdje joj Dubrovčani nude 500 perpera godišnje za kuće i zemlje, koje je njezin muž Stjepan u ovom gradu posjedovao. Ali Katarina, čini se, ne prihvaća ovu ponudu. Uskoro otputuje u Rim, gdje stanuje u nekoj kući u neposrednoj blizini crkve sv. Marka, okružena ženama, koje su s njom iz Bosne pobjegle, i u iščekivanju vijesti o djeci i stanju u Bosni. Godine 1478. oboli i piše oporuku u kojoj za nasljednika bosanskog kraljevstva proglašava rimsku stolicu, ako se Sigismund i Katarina ne povrate u zagrljaj kršćanstva.

Katarina Kosača umrla je pet dana nakon potpisivanja oporuke, a sahranjena je u crkvi "Ara coeli". Na njezinoj nadgrobnoj ploči napisan je hrvatskim jezikom slijedeći tekst: "Katarini kraljici bosanskoj... Tomaša kralja bosanskog ženi, koja živi godini 54, i priminu u Rimu, na liti gospodnja 1478, na 25 oktobra, spominak nje pismom postavljen".

VIC I LUKA

U avionu dvomotorcu u kome su Churchill, Roosevelt i Staljin pokvari se jedan motor. Treba se oslobađati tereta i Churchill izbaciti Engleza, Roosevelt Amerikanca, a Staljin Bugarina. Vic je isti, spomenuti državnici su mrtvi, a izbacuju se bosanski Hrvati.

Nema boljih Hrvata od Hrvata Bosne i Hercegovine, naročito Hercegovine. Već stoljećima nema tragičnijih Hrvata od Hrvata Bosne i Hercegovine, naročito Bosne. U posljednjem bosanskom ratu Hrvate Bosne je štiti HOS i HVO, politički ih predstavlja HDZ. Nepošteno je u Hrvatskoj optuživati HDZ da dijeli Bosnu, a ne vidjeti da nenačeta ostaje unitarna i tuđa. To je nepoštena floskula oporbe koja bi u administraciju i po cijenu domovine svih Hrvata. To što su oni protiv Tuđmana jedna je stvar, a druga je stvar kada sa Feralom i Slobodnom Europom, na južnoslavenskim jezicima ruše domovinu. Zato Hrvati Bosne glasaju za HDZ i kad ih izbacuju iz faličnog aviona. Izriek Ante Starčevića: "Domovina nam ništa ne duguje", za Hrvate Bosne i Hercegovine shvaća se bukvalno, naročito ako nisu Hercegovci. Ovdje mogu pristojno živjeti samo funkcionari konstitutivne Federacije, koji su često plaćeni iz sehare, ispod Alijine sećije.

Eto zašto nam se čini da su dobri znaci što se lako ne daje, niti izdaje luka. Nema luke bez konfederacije, što prema hrvatskoj oporbi znači podjelu. To je točno. To znači podjelu Hrvatske, i uspješnu asimilaciju Hrvata Bosne.

Sjećate li se kako su najdeblji karakteri "Zmajčeka" bili primijenjeni u naslovu: "Aferim Arife, vidimo se u Pločama". Da li bi Arif efikasno štiti Ušće i Dubrovnik od Slobe i Momira. Ako bi bilo tako onda je "Zmajček" pogrešno potrošio svoje najdeblje karaktere. Trebalo je ići do kraja pa napisati "Aferim Arife, vidimo se u Herceg Novom". Jer sve ovo, ili je bilo "pusto tursko", ili je pripadalo Tvrtkovoju tisućgodišnjoj državi.

Lj. A.

SPORAZUMI...

WASHINGTON, DAYTON, NEW YORK, LONDON, PARIS ETC.

NAŠA BUDUĆNOST ZAVISI OD NAS SAMIH...

TKO JE ZLO RADIO - ZAVRŠIT ĆE ZLO.
TO JE SIGURNA PRAVDA!

Širom svijeta odobravanje za potpisivanje sporazuma o miru, o Federaciji, Konfederaciji, povratku prognanika i izbjeglica u svoje domove, o konstitutivnosti svakog naroda u Bosni i Hercegovini, o zajedništvu, o izgradnji razrušenih domova, tvornica, o gospodarstvu i da ne nabrajam sve duboko misaone rečenice. Naši predstavnici se smiješili, rukovali, a mi smo odahnuli. Mir je tu. Gradit ćemo zajedno našu Bosnu i Hercegovinu. Svi dobronamjerni ljudi priželjkivali su prekid rata u Hrvatskoj i BiH kao i objektivnog sagledavanja strašnih zločina i groznih nasilja nad nedužnim ljudima.

Neki se osjećaju poraženim i kritiziraju slabe točke ovih sporazuma te i dalje siju mržnju i plaše narod terorizmom. Zaboravljaju da naša budućnost ovisi o nama samima i da smo sada upućeni sami na sebe, jer naši tutori neće vječno s nama ostati i davati nam "pake" kad pogriješimo. U našoj Bosni i Hercegovini žive ljudi istih navika, istog mentaliteta, do jučer braća, koja su u prošlom prljavom ratu izgubila svaku vjeru u čovjeka. Naša nada za budućnost u kojoj ćemo pronaći putove zbližavanja i zajedništva u različitostima sigurno postoji, barem u narodima. Zbog nas samih, a prije svega zbog naše djece, koja trebaju živjeti u miru, spokojstvu i blagostanju, da budu sigurni u školama, na ulici, na poslu i da više nikada ne dožive strahote rata. Iz želje za boljom budućnošću mora izrasti, samosvijest o našoj odgovornosti za buduća pokoljenja na ovim prostorima.

Čestiti ljudi se moraju angažirati, bez predrasuda, da se realiziraju svi do sada postignuti dogovori i osigurati narodima Bosne i Hercegovine miran i normalan život. One, koji su činili zlo, privesti Sudu pravde, kako ne bi dalje svoj narod gurali u ponor.

J. N.

BLAGDAN SVIH SVETIH

Pred nama je blagdan svih svetih, dan, kada pohodimo grobove svojih najmilijih koji više nisu s nama.

Na svim katoličkim grobljima, pred blagdan, uređuju se grobovi, a na sam blagdan rodbina i prijatelji donose na grobove vijence i cvijeće, pale svijeće, mole se za pokojnika, a svećenici, po želji vjernika, mole na svakom grobu za pokoj duše

zajedno s onima koji su posjetili grob. U crkvama i grobljima služe se svete mise, a u obiteljskim domovima se na poseban način sjeća na sve drage osobe koje su otišle s ovoga svijeta.

Posjetit ćemo grobove naših dragih, moliti se za pokoj duše i razmišljati o sebi i o dragim osobama čija tijela tu počivaju, s vjerom, da su duše pokojnika kod Svevišnjeg.

Tužno je promatrati grobove, koji nisu uređeni i na koje nitko nije donio cvijeće, ni zapalio svijeću. Nema tko! Učinimo mi, koji smo tu, zapalimo svijeću i stavimo barem jedan cvijet na te grobove. Grobne humke doživljavamo kao jedno utemeljenje na ovim našim prostorima, a kako nas je sve manje, grobovi ostaju bez svijeća i cvijeća...

Običaji koji su vezani za poštivanje pokojnika cijenjani su u svim vremenima i narodima svijeta, a odraz su kulture naroda koji ih njeguje.

J. N.

UDOVICE UZ DAN MRTVIH

U glavama najvećeg dijela mojih prijatelja čija se teološka naobrazba svodi na manje-više površnu vjeronaučnu obuku iz doba kad se na vjeronauk odlazilo krišom, blagdan Sviju svetih nije sasvim distanciran od Dana mrtvih. Pošto u kalendaru dolaze jedan za drugim i pošto se i svećenicima učinilo zgodnim započeti s opijelima ranije iz raznih razloga, zbrka u našim glavama ostaje trajna. Svi nešto tumače i ponašaju se kao da im je jasno, a tu se zapravo nema što tumačiti ni razgraničavati. U obraćanju Svima svetima inspirativan je jedan litanjski zaziv:

"Sve sveta djevice i udovice, molite za nas!"

I to pogotovo ovaj drugi dio vokativa!

"Onako sama udovica predstavlja tipičan slučaj nesreće. Njezino ruho očituje dvojaku žalost: Ako se ponovno ne uđa, gubi nadu u svoju plodnost; udovica je bez obrahe", piše u Rječniku biblijske teologije, pod natuknicom - Udovice. Nije jednostavno razmišljati o etimologiji ove hude riječi. "Udovica udo ime!"

U hrvatskom jeziku riječ hud rijetko znači siromašan, jadan, ona inače ima ružnije značenje. Ljudska povijest vrvi velikim i malim ženama koje su u jednom trenutku svoga života ostale same, sa djecom ili bez njih, to je za okolinu od posebnog značenja.

Hoće li uzor biti Judita ili proročica Ana, Noemi ili Ruta, Sirimavo Bandaranaike, Jackie Kennedy, ili Sonia Gandhi, to nije pitanje izbora, nego stjecaja okolnosti? Kao što ni udovištvo nije vlastiti izbor.

U nizu ljudi i žena koji se odvajaju od profanoga, koji na osobit način suobraćaju s Bogom, u litanijama Svih svetih našle su svoje mjesto i one koje ljudi gledaju kao marginalna i nezaštićena stvorenja i tako se prema njima i ponašaju.

Moć i milost koju one imaju pridruživši se posebno odabranim, uliva hrabrost i napominje na dostojanstvo koje se često zanemaruje i obezvrijeđuje.

Biti udovica nije lako.

Kao što ni biti žena nije lako!

Što sve nosi u svome srcu jedna Srebreničanka, Bugojanka, Prijedorčanka, Posavka i niz anonimnih žena čiji su se sretni životi naglo i grubo prekinuli?

Malo je onih koji vjeruju u njihovu bol.

Žene koje su izgubile djecu imaju čast i suosjećanje i nitko ne sumnja da je njihova patnja iskrena, a tuga udovice je vrlo rijetko ozbiljno shvaćena.

Nekako pred ovaj rat desila se tragedija u Rudniku Dobrnja. Ostalo je mnogo udovica. Vrlo brzo su obitelji poginulih sinova počele vrijeđati svoje mlade snahe, a javnost je izmišljala viceve na njihov račun. Prosto su se svi utrkivali navodeći primjere lošeg vladanja i ne njegovanja uspomene na pokojne muževe. Ne sjećam se ni jednog svijetloga primjera.

Naše hrvatske udovice čiji su muževi u II. svjetskom ratu pobijeni u Burića štali

kod Odžaka, nisu skidale svoju crninu godinama poslije toga. Bleiburške udovice nisu se udavale i ostarjele su nadajući se i čuvajući uspomenu na svoje ljude. **Pa je li se netko sjetio podići spomenik bleiburškoj ili posavskoj udovici?** Koliko smo ih znali i susretali, pričali o njima kao o nečemu normalnom, ali, ako bi samo jedna od njih poklekla pod teškim bremenom napasti, o tome su se pričale priče i uveseljavali prostaci. "Jao onima koji zlorabe njenu slabost" (Iz 10,2; MK 12,40) Još na groblju procjenjuje se kako će se udovica ponašati i rijetko je iskrena sućut koja joj se iskazuje. To se pogotovo odnosi na žene bez djece. Nevjerojatna je okrutnost ljudi!

Ima žena koje padaju po grobu svojih muževa i zaklinju se na vječnu vjernost.

Kada im se dogodi da se na koncu, ipak, nakon nekog vremena, odluče udati, dugo poslije bivaju ismijavane i njihova se javno iskazivanja bol izvrgava ruglu. Nitko i ne pomišlja da bi ponašanje te žene na pogrebu njezina muža moglo uistinu biti iskreno. Udovištvo, kao i dječičanstvo jest duhovni ideal, ali sv. Pavao, da bi se izbjegle napasti, preporuča ponovno udavanje, pogotovo mladim ženama.

Svete udovice razumiju križ koji se mnogima čini tako lagan i bezvrijedan, nalaze vremena za one koje ih spominju i utječu im se, za sve one na čiji se račun ljudi neukusno šale i komentiraju svaki njihov pad.

Rat samo što je prošao, kolone mladih žena dobile su taj tužni, neželjeni status i sada umorno koračaju svjesne razlike između Dana mrtvih i Sviju svetih.

Poput Andromahe koja se s bolom obraća Hektoru (u "Ilijadi") napominjući ga šta je čeka: "Udovica brzo ja ću se nazvati tvoja (...) a meni bolje bi bilo onda pod zemlju zaći, bez tebe kad budem, jer svoje Ti kad nadeš skončanje, tad utjehe imati neću druge, već tugu...", u ovom teškom vremenu, bosanska žena okreće se Svima svetima, svima velikim i moćnim i posebice onima koje ju mogu najbolje razumjeti.

Ne predsjedniku države, ni guverneru, gradonačelniku niti partijskom prvaku, ne bi bilo kojem ovozemaljskom moćniku, nego tihoj, neporočnoj ženskoj, nebeskoj skupini, koja je posvećena molitvi i skrbi za sebi slične. Okrenute svojim grobovima one se pridružuju ovim molitvama otvorenih srca, žureći kao na kakvu party, ne bi li se utješile i našle snagu za nove izazove što njih i njihovu djecu čekaju u danima koji dolaze.

"Sve svete djevice i udovice (ovo se posebno na vas odnosilo), molite za nas". Zažutit će se svjetlo krizantema i upaljenih svijeća, krenut će kolone u crno uvijenih duša i gorjet će naša groblja u noći Sviju svetih. Zbilja, dolazi li sutra Dan mrtvih ili Mrtvi dan!

Kad umre dan onda dolazi noć. Možda je netko i svjesno nadjenu ovom blagdanu tako poetonosno ime.

A tko li je to bio?
Marica Petrović

“Napredak” čuvar hrvatskog bića u BiH

HKD “Napredak” - utemeljen 1902., zabranjen 1949. i obnovljen 1990. godine - sada ima više od 20.000 članova, od kojih samo u Sarajevu 6.500 / Predstavljani “Hrvatski narodni godišnjak za 1997.” i video-kaseta “Papa Ivan Pavao II. u BiH”

U Zagrebu su 4. listopada u Hrvatskome institutu za povijest predstavljani knjiga “Hrvatski narodni godišnjak za 1997.” i video-kaseta “Papa Ivan Pavao II. u BiH” u izdanju Hrvatskoga kulturnog društva “Napredak” Godišnjak donosi osnovne podatke o HKD-u “Napretku”, pregled i izvješća o radu podružnica, povjereništva te udruga i organizacija Društva, podsjeća na djelovanje “Napretka” u otporu agresiji, prenosi razmišljanja istaknutih osoba o “Napretku” te donosi tekstove iz stranog tiska o Društvu.

HKD “Napredak” utemeljen je 1902. godine, zabranjen 1949., a obnovljen 1990. godine u Sarajevu. “Napredak” danas ima više od 20.000 članova od čega samo u Sarajevu 6.500. Društvo je od obnove izdalo više od 86 knjiga, održalo 114 tribina, organiziralo više od 70 likovnih izložaba te dalo velik obol u humanitarnoj pomoći.

Predsjednik Matice hrvatske dr. Josip Bratulić ističe da su HKD “Napredak” i Matica hrvatska u povijesti hrvatskoga naroda odigrali veliku ulogu. Posebno je naglasio “Napretkovu” zadaću prosvjećivanja i očuvanja hrvatskoga nacionalnog identiteta u BiH: “U BiH je “Napredak” bio temeljna organizacija koja je zaslužna za dostignuća Hrvata na gospodarskom, kulturnom, znanstvenom i umjetničkom polju”. Dr. Bratulić također ističe to da “Napredak” ima velik intelektualni i moralni potencijal.

Predsjednik Društva hrvatskih književnika dr. Ante Stamać napominje da “Napredak” obuhvaća svekoliku gospodarsku, kulturnu, filozofsku i vjersku djelatnost Hrvata u BiH. Kazao je da godišnjak pokazuje da je mnogo toga učinjeno unatoč ratnim zbivanjima, kad se moralo raditi u gotovo nemogućim uvjetima. “Napredak” je posvetio svoju djelatnost narodnom životu i to je njegova velika vrijednost”, drži dr. Stamać.

Predsjednik HKD-a “Napredak” dr. Franjo Topić smatra da je ta knjiga dokument, djelo ljudi koji su zaljubljeni u jednu veliku ideju dobra. “Uza sve strahote rata, možemo reći da smo imali plodne godine”, tvrdi dr. Topić, te naglašava da je “Napretkova” snaga u jakoj unutarnjoj duhovnoj strukturi.

Knjigu je predstavila i pomoćnica ministra kulture RH Jagoda Martinčević, koja je u ime ministra Bože Biškućića poželjela Društvu uspješan rad.

Podružnice HKD-a “Napretka” u Hrvatskoj moraju dobiti novi organizacijski oblik, primjeren Zakonu o udrugama, kojim se uređuju osnivanje, ustroj, pravni položaj i prestanak djelatnosti stranih udruga, rekao je u subotu navečer na sjednici Upravnog odbora glavne hrvatske podružnice “Napretka” predsjednik prof. dr. Mirko Valentić.

(Hina)

Nasilje i terorizam

KOME SMETA KATOLIČKI ŠKOLSKI CENTAR U SARAJEVU?

DA LI JE TERORIZAM BOSANSKA ZBILJA?

Ispred Katoličkog školskog centra u Sarajevu u noći između 10. i 11. listopada ove godine eksplodirala je tempirana bomba, koja je uništila ulazna vrata, djelomično je oštećeno stubište i fasada objekta, a razbijeni su prozori na Centru i okolnih zgrada. Odmah nakon eksplozije došli su na mjesto tog čina pomoćni biskup msgr. Pero Sudar te pripadnici međunarodne, federalne i kantonalne policije. Uvidaju, kojim je rukovodio sudac Kantonalnog suda u Sarajevu, bili su nazočni pripadnici MUP-a Kantona, Federalnog MUP-a, te specijalisti za ovu oblast iz IPTF-a i SFOR-a.

Ovo je deveti teroristički napad na katoličke objekte u Sarajevu, a od početka ove godine samo na području Federacije bila su 32 teroristička čina. Najčešće su napadani vjerski objekti - u 90% slučajeva, zatim nadgrobni spomenici, te zgrade, vozila i slično. Teroristi ostaju neotkriveni, a nema ni adekvatne društvene akcije da se stane na kraj tomu nasilju i terorizmu. Je li netko neće ili ne može spriječiti to “moderni” zlo ovoga stoljeća - na našim prostorima?

Papina solidarnost s katolicima u BiH

Posredstvom apostolske nuncijature u Sarajevu, kardinalu Puljiću upućen je telegram sljedećeg sadržaja:

“Sveti Otac, saznajući za bombaški napad ovog puta uperen protiv multietničke katoličke škole u Sarajevu (Katolički školski centar), poslije onog nedavnog na Crkvu otaca isusovaca u istom glavnom gradu, žaleći zbog ovog novog čina, želi Vašoj uzoritosti izraziti najdublje suosjećanje s molbom da to isto prenesete velečasnom ravnatelju, redovnicama Kćeri Božje ljubavi, profesorima i dacima spomenutog centra. Sveti Otac, koji se zahvalan Gospodinu, sjeća svog nedavnog posjeta mira Sarajevu, žarko želi i nada se da konačno bude srušen zid nerazumijevanja i neprijateljstva kako bi zaživjele vrijednosti međusobnog uvažavanja, dijaloga, konstruktivnog razumijevanja i mira u glavnom gradu i u cijeloj dragoj mu Bosni i Hercegovini”.

Sveti Otac Papa Ivan Pavao II. ne miješa se u politiku, ali svojim moralnim autoritetom (znakovito je da je to učinio u ovoj aktualnoj situaciji u BiH), očito se, pred cjelokupnom međunarodnom javnosti, solidarizirao sa svojim vjernicima kojima se bombaškim atentatima napadaju sakralni objekti, što su simboli ne samo njihova vjerskog nego i nacionalnog i civilizacijskog identiteta.

TKO SU STVARNI POČINITELJI OVIH NEDJELA?

U povodu najnovijeg napada na Katolički školski centar u Sarajevu Hrvatsko kulturno društvo “Napredak”, kao jedan od aktivnih sudionika u njegovu programskom profiliranju, upućuje najgorčeniiji protest.

“Ovaj, deveti po redu, mučki teroristički napad na katoličke objekte u Sarajevu, zbog učestalosti i pravaca djelovanja, doživljavamo kao visokoorganiziran i planski izveden dio scenarija uperen ne samo protiv Hrvata Bosne i Hercegovine, nego i protiv temeljnih načela Vašingtonskog i Daytonskog sporazuma. Ovaj napad se, kao takav, uklapa u široko zamišljeni koncept nemogućnosti zajedničkog života konkretiziran na najosjetljivu točku, nemogućnost zajedničkog učenja djece različitih naroda u istom razredu. Toj ideji ne odgovara upravo Katolički školski centar u kojemu su tog jutra nad ovim istim zločinom istom snagom uvjerenja u razornost mržnje plakala i katolička i muslimanska i srpskopравoslavna djeca koja imaju viši cilj u životu: znati i, kao dobro odgojeni građani, postati djelatni čimbenici u oblikovanju Europe bez granica i podjela!

Budući da smo i u drugim prilikama, prigodom napada na hrvatske objekte i kulturne institucije Hrvata ne samo u Sarajevu, nego i diljem Federacije, ostajali uskraćeni za istinitu i pravovremenu informaciju, vrijeme je da već jedanput znamo tko su stvarni počinitelji ovih nedjela, od kojih ovaj posljednji ima i dodatni smisao - ubiti nadu u mogućnost zajedništva u dušama mladih”, kaže se u pripćenju HKD “Napredak”.

Bombaški napadi na katoličke sakralne i druge objekte, ne vode međusobnom uvažavanju i dijalogu, kad se zna da službena policijska tijela nisu otkrila počinitelje ni jednog od više terorističkih napada. Na tu činjenicu reagirao je nedavno i kardinal Vinko Puljić, prozvanviš politički vrh zbog protukatoličkog terorizma u Bosni i Hercegovini.

HG

Hrvatski Glasnik, listopad 1997.

REAGIRANJA

VRATITI IME HUSINSKA BUNA

- Kantonalni odbor Republikanske stranke TPK, u ime svojih članova i simpatizera izražava negodovanje zbog promjene imena kasarne “Husinska buna” u kasarnu “Husein Kapetan Gradašćević”, kaže se u priopćenju Republikanske stranke.

U tom priopćenju se dalje kaže da postoji potreba davanja većeg značaja imenu i djelu Husein Kapetana Gradašćevića, ali da u postupku preimenovanja kasarne “Husinska buna” nisu konzultirane nadležne društveno-političke instance, što je nedopustivo sa aspekta poimanja demokratskog društva, u kome su vojne strukture uvijek podređene civilnim organima vlasti.

Republikanska stranka podsjeća da je Husinska buna jedna od najsvjetlijih tekovina povijesti radničkog pokreta u BiH, da su u Husinskoj buni 1920. godine pisali svi vodeći europski listovi. Republikanska stranka traži da se kasarni “Husinska buna” u Tuzli vrati ime.

Da se povijest pokušava falsificirati nije ovo prvi dokaz. Ne mogu se, naravno, porediti historijski fakti kao što je Husinska buna i Husein Kapetan Gradašćević. Ako nešto treba graditi onda se to mora prepustiti kompetentnim ljudima, znanstvenicima, povjesni-

Nedavno je u Tuzli obznanjeno da je kasarni “Husinska buna” promijenjeno ime u kasarnu “Husein Kapetan Gradašćević”. U povodu toga najprije reagirala Republikanska stranka Tuzle, a potom i HDZ. Drugi za sada mudro šute.

čarima, a ne nositeljima dnevne politike. Imali smo priliku čuti na jednoj sjednici Općinskog vijeća Tuzla, kada je donesena odluka o promjeni imena nekih ulica, da jedan vijećnik kaže kako treba ukinuti naziv ulice Husinska buna u Tuzli, jer su se rudari “Kreke” i Husina 1920. godine digli protiv kapitalističkog sistema, kojeg mi sada uvodimo.

U toku minulog rata tiskana je knjiga “Pokret za autonomiju Bosne od 1831. do 1832. godine”, autora Ahmeda S. Aličića. Izdavač je Orijentalni institut u Sarajevu. Nema sumnje da je ova knjiga pisana za potrebe dnevne politike, i da još nije doživjela kritički osvrt povjesničara. A oni koji je dobro pročitaju, i koji znaju što je povijest naći će se zgranuti nekim konstatacijama u toj knjizi.

Narodne usmene novine

ZASJELI U FOTELJE PA SE TUŽAKAJU

Redovite narodne usmene novine, što su nedavno održane u Tuzli u Hotelu “Bristol”, imale su temu:

**“Izbori, rezultati, implementacija”.
Gosti novinara Nikole Ivanovića bili su partijski čelnici, dr. Refik Ahmedinović, prof. dr. Sead Avdić, prof. Ivo Andrić-Lužanski i prof. (iako je na plakatu pisalo magistar), Adnan Jahić.**

Zna se, to su četiri čelnika, četiriju vodećih stranaka u državi BiH, prva dva na federalnoj razini, a druga dva na županijskoj, odnosno općinskoj.

Ove narodne usmene novine započele su promocijom dokumentarnog filma i “Nebo voli Rome”, novinara Đure Škondrića, u produkciji Tuzlanske TV. Čovjek koji se ponešto razumije u film, i novinarstvo, prije bi ustvrdio da je ovo jedna razvučena reportaža o tuzlanskim Romima, nego “dokumentarac”.

Druga zanimljivost ovih narodnih usmenih novina je što su posjetitelji i gosti mogli iz prve ruke saznati da je UBSD tužio gospodina Ivicu Marinovića, predsjednika HDZ Tuzla, zato što je navodno oklevetao Selima Bešlagića, predsjednika UBSD BiH na predizbornoj skupi građana na Husinu. Županijski odbor HDZ Tuzla, kako je rekao Ivo Andrić-Lužanski, uzvratilo je tužbom protiv magistra Selima Bešlagića “zbog teških optužbi koje je izrekao Selim Bešlagić protiv Ivice Marinovića na TVIN-U. Osim g. Bešlagića tuženi su i njegovi saradnici g. Rafo Jozić i g. Slavko Perićević. Tuzlaci, i ne samo oni, mogu se nadati da će isledivanjem i svjedočenjem na sudu (Bog samo zna kada će ove tužbe biti uzete u postupak), biti javnosti prezentirano sve

prvrljavo rublje stranaka koje su sudjelovale na posljednjim lokalnim izborima.

Kao i uvijek do sada, najzanimljiviji dio već ustaljenih narodnih usmenih novina u Tuzli jesu pitanja posjetitelja i odgovori gostiju.

- Bolujete li još za petokrakom?, bilo je zlobno pitanje nepotpisanog gosta, upućeno Ahmedinoviću i Avdiću.

- Ne treba se baš stidjeti sve svoje prošlosti, bio je njihov uljudan odgovor.

- Zašto je u Tuzli propala koalicija za cjelovitu BiH?, bilo je pitanje Adnanu Jahiću. Iako su rezultati izbora pokazali da SDA ne “igra” u Tuzli, (na predizbornoj mitinzima mahalo se zastavama pa je moglo izgledati da će SDA konačno osvojiti i grad Tuzlu), Adnan Jahić, kao mlad političar, nalazio je stotinu razloga zašto je to bilo tako.

-Nismo pretrpjeli tipičan poraz, veli on. - Dobili smo deset odsto više glasova nego 1990. godine.

Tek kasnije je priznao da je Koalicija dobila 20 odsto manje glasova nego 1996. godine sama SDA. Priznao je da mnogi za SDA nisu glasali iz principa. 1996. godine na čelu liste za predsjednika TPK istakli su Fuada Hadžiaždica, a na tu funkciju postavili dr. Seada Jamakosmanovića.

Nije rekao da SDA u Tuzli nema šansi s političarima tipa Adnana Jahića, Vedada Spahića, Meše Bajrića. Adnan Jahić je kapitulirao konačno i u Tuzli i u BiH jer je “naredio” da članovi SDA glasuju za izbor Velibora Ostojića, člana SDS, na mjestu predsjednika Komisije za ljudska prava. On je nakon toga na sve talambase objavio da je zbog griže savjesti i velikog kiksa podnio

“Treba biti naivan pa prihvatiti kao činjenicu da je ustanak u Hercegovini i Krajini 1875. godine bio socijalni ustanak. Taj ustanak je bio potpuno podstaknut i organiziran iz Srbije i Crne Gore, pa je kao takav bio isključivo političke prirode. Zašto su istaknuti socijalni problemi i iz tih navodnih problema ciljevi ustanka onakvi kakve ih mi znamo, pitanje je psihološke konstitucije kršćanskog življa u čijem je mentalitetu i genima pljačkaštvo i razbojništvo...”

Pravo je čudo da su svi dosadašnji recenzenti ovakvu jednu konstataciju propustili vidjeti. Ili si u oni u to uvjereni. Beg Husein Kapetan Gradašćević koji je poveo bosanske begove i feudalce u obranu begovata i protiv svih naprednih reformi koje je morala tadašnja Osmanlijska država provesti, inače je više ne bi bilo, (ukidanje janjičarske i uspostavljanje stalne vojske), po novopečenim povjesničarima postaje naprednija ličnost od onih koji su prije njega ustali protiv zuluma i petstogodišnje turske eksploatacije.

Ovu knjigu treba pročitati i štošta za-pisati, provjeriti. Povjesničari još nisu imali priliku istudirati je i dati o njoj svoj sud. Sve što je u službi dnevne politike na krhkim je nogama!

M. B.

ostavku na članstvo predsjednika Kluba poslanika SDA. Nije rekao, niti ga je voditelj pitao, što nije dao ostavku i na poslaničku dužnost, i na dužnost predsjednika SDA Tuzla.

I mnogi drugi aferimi u Tuzli stoje iza Adnana Jahića, pa bi možda bilo najbolje da se on manji politike, a prihvati profesorske dužnosti.

- Ako ste dr. znanosti, zašto niste i profesor na fakultetu, pitali su Ahmedinovića.

- U ratu se u Tuzli namnožilo toliko dr. znanosti da mjesta za neke od nas nema, kaže Ahmedinović, inače ekspert za sol.

Na pitanje šta je dosadašnja vlast učinila za Islamsku vjersku zajednicu u Tuzli, dr. Ahmedinović je rekao:

- Za potrebe tuzlanskog Muftijstva ustupljena je reprezentativna zgrada u centru grada (Vila “Matilda”, Biološka zbirka). Nekadašnja Rudarsko-tenička škola u toku rata ustupljena je za rad Medrese, i smještaj vjerskih učenika. Izašlo se u susret svim zahtjevima IZ koji su se odnosili na druge potrebe (mesdžide, lokacije, stanove). Već je uplaniran prostor u centru grada za reprezentativan Islamski centar.

Ivo Andrić-Lužanski je sve ovo prokomentirao riječima:

- Do sada je vrlo malo dato i urađeno za Katolički školski centar u Tuzli (smješten je u tjesnim prostorijama jedne srednje škole).

Adnan Jahić opet je Ahmedinovićev drugar prokomentirao da baš ovako ugodne riječi nije čuo od muftije Kavazovića.

M. BIKIĆ

PROZIVANJA, PODBADANJA I PRIGOVARANJA

Pričaše mi ljudi, a i osobno sam svjedo-kom bio kada se Hrvatima Tuzle i tuz-lanskog kraja prigovara za sve ono što učine njihovi sunarodnjaci iz Republike Hrvatske, iz Mostara, Širokog Brijega, Gruda... i ili iz vodstva HDZ-a BiH. Dovolj-no je da netko od Hrvata iz tih krajeva ili iz pomenute partije, objelodani političku izjavu koja nije mila nečijem uhu pa da na adresu tuzlanskih Hrvata stigne bockalica u stilu: "Eto ti, Pero, šta rade tvoji Hrvati!" "Boga ti, Franjo, što to hoće tvoje ustaše!" "Eh, što vi lukavi latini nećete sve smisliti!" Na žalost bockalice, koje to nisu i ne mogu biti nisu jedina spošitalica. Ima ih sijaset.

"Bošnjački prostor - hrvatski biznis"

Za uho jednog od tuzlanskih Hrvata zapelo je i glasno prigovaranje jednog uglednog i poznatog građanina Tuzle, koji je čak na rukovodnom mjestu, tijekom nedavnog promoviranja Kluba javnih radnika u Sportskom centru "Mejdan". Stjecajem okolnosti direktor ovog poduzeća Stanislav PETROVIĆ je Hrvat. Mini konferansu je vodio novinar Nikola IVANOVIĆ, također Hrvat, a cvijetne aranžmane i svoje umjetničke slike za ovu prigodu je izložila Jadranka MARIĆ udana za hrvata iz Husina. Nakon oficijelne priče jedna od podbadačkih komentara je bio: "Eto, opet vi Hrvati pravite biznis u prostoru koji smo sagradili mi Bošnjaci". Izgleda da Hrvata i drugih naroda, osim Bošnjaka, nije bilo u Tuzli kada se izdvajao samodoprinos za izgradnju ovog zdanja.

Piscu ovih redova je upućen ozbiljan prigovor, ali za svaki slučaj gamiran smijehom, zato što na jednu od tribina "Narodne usmene novine" nije među gostima imao ni jednog Bošnjaka. Prigovarača nije zanimala tema. Opterećen svojim viđenjima multi Bosne, vidio je jednonacionalni sastav gostiju, iako je tu bilo i Srba i Hrvata. Isto tako često se čuju i to ozbiljna, doduše nezvanična, spočitavanja za to što su direktori: hotela "Bristol" i "Tuzla"

I (ili) zašto i do kada će se Hrvatima Tuzle i tuzlanskog kraja prigovarati za sve što loše urade njihovi sunarodnjaci u Zagrebu, Mostaru, Širokom Brijegu...? Prigovori, podbadanja i prozivanja stižu i kada nema nikakve krivice.

Igre koje to nisu

Ne mali broj prigovora je stigao i stiže na adresu Hrvata što su uzeli dvojno državljanstvo i hrvatske putovnice. Koliko god, eventualno, ima mjesta spočitavanjima zbog ove dvojnosti, oni koji su na to spremni morali bi znati: da više tisuća Bošnjaka Europom putuje sa hrvatskim putovnicama i dobili su ih legalno: da brojnim Hrvatima ni u sne ne pada na pamet da zbog toga što posjeduju hrvatsku putovnicu napuštaju svoja rodna bosanska ognjišta. No, putovnicu su uzeli iz praktičnih razloga, jer za većinu država sa ovim dokumentom nije potrebna viza.

Prigovaranja, spočitavanja, prozivanja i podbadanja u svakodnevnom životu ima više i otrovnijih od spomenutih u ovom tekstu. Ima i sasma je izvjesno bit će ih i to još dugo. Zašto i to je pametnima jasno, ali vjerujem i hoću vjerovati da će i te gluposti jednoga dana proći. Osim toga želja mi je, onima koji se vole igrati sa spomenutim i sličnim spočitavanjima, skrenuti pozornost na to da te i slične priče nisu baš samo igra, da ubod i najmanjim trnom boli, te da nam je svima na ovim prostorima Bosna, Bosna i Hercegovina, jedna i jedina domovina. Da nam je ovdje živjeti, a što se manje ugrizamo i grickamo svima će nam biti bolje.

N. J. IVANOVIĆ

Borcima protiv mina Nobelova nagrada

Međunarodnoj kampanji za zabranu nagaznih mina (ICBL) i njezinoj koordinatori Jodie Williams iz SAD dodijeljena je ovogodišnja Nobelova nagrada za mir, izvijestio je norveški Nobelov odbor. Nagrada je dodijeljena zbog "njihova rada na zabrani i uklonjanju nagaznih mina. ICBL i Jodie Williams započeli su proces koji je u vrlo kratkom vremenu promijenio kampanju zabrane protupješačkih mina od vizije do stvarnosti", priopćio je odbor.

(Reuter/Hina)

Krešimir Zubak, član Predsjedništva BiH primio je izaslanstvo Županijskog odbora HDZ BiH Soli i Županije Tuzlansko-podrinjske

PUNA POTPORA LEGITIMNIM PREDSTAVNICIMA HRVATA

U srijedu, 15. listopada o.g. je u svom uredu u Sarajevu gospodin Krešimir Zubak, član Predsjedništva BiH, primio izaslanstvo Hrvata Soli. Izaslanstvo su činili dužnosnici Županijskog odbora HDZ BiH Soli i Županije Tuzlansko-podrinjske.

Članovi izaslanstva su informirali gospodina Zubka o aktualnom stanju i problemima koji se tiču Hrvata Soli. Predloženi su rezultati nedavno okončanih lokalnih izbora za općine iz sastava te županije, te aktualna problematika u svezi primjene sporazuma o izvedbi nastave po bošnjačkom i hrvatskom nastavnom planu. Iznijeti su pokazatelji o nezadovoljavajućoj popunjenosti županijskih tijela vlasti hrvatskim dužnosnicima, kao i aktivnostima koje se poduzimaju u cilju uspostave policijske strukture u Županiji, sukladno važećim zakonima i postignutim političkim sporazumima. Gospodin Zubak je upoznat i s detaljima najnovijih događaja koji se tiču mogućnosti praćenja hrvatskih medija

na tom prostoru. Prigodom današnjeg prijema, razgovarano je i o pitanju uspostave novih jedinica lokalne samouprave na prostorima Soli, kao i o aktivnostima koje se poduzimaju u svezi s pokretanjem postupka za ocjenu usklađenosti s Ustavom Federacije BiH postojećeg rješenja grba, zastave i naziva te federalne jedinice.

Gospodin Zubak je čestitao Županijskom odboru HDZ BiH Soli na postignutim izbornim uspjesima koji su ocijenjeni zadovoljavajućim, posebice u Tuzli - gdje je po postotku osvojenog hrvatskog biračkog tijela HDZ osigurano apsolutni mandat zastupanja hrvatskih interesa. Za do sada poduzeto u oblastima o kojima je prigodom današnjeg prijema razgovarano, gospodin Zubak je izrazio svoje odobravanje, te obećao punu potporu aktivnostima Županijskog odbora HDZ BiH Soli koji se s tim u svezi poduzimaju, jer se temelje na odredbama Ustava BiH i Ustava Federacije BiH, kao i važećim drugim propisima.

H. R.

MINISTAR MARINOVIĆ S PREDSTAVNICIMA HRVATSKIH UDRUGA

KAKO RIJEŠITI PROBLEM FINANCIRANJA?

Nedopustivo je da bošnjačko kulturno društvo "Preporod" za svoj rad od Tuzlansko-podrinjske županije dobije 65.000 DM, a HKD "Napredak svega" 1.500 DM

Sastanak ministra bez lisnice u Vladi Tuzlansko-podrinjske županije i predsjednika OO HDZ BiH Tuzla, Ivica Marinović, održan 13. listopada t. g. s predstavnicima hrvatskih udruga koje djeluju na ovom području, imao je za cilj prezentiranje financijskih potreba ovih udruga. To će omogućiti da ovo ministarstvo napravi zbirnu informaciju o stvarnim financijskim potrebama udruga koju će prezentirati na sjednici županijske vlade, kako bi se iz županijskog proračuna izdvojila određena sredstva za financiranje hrvatskih udruga, istaknuo je Ivica Marinović. Rečeno je da se pojedine institucije kulture, hrvatske i bošnjačke, moraju staviti u jednakopravan status kada je u pitanju njihovo financiranje, jer je nedopustivo da bošnjačko kulturno društvo "Preporod" za svoj rad od Tuzlansko-podrinjske županije dobije 65.000 DM, a HKD "Napredak" svega 1.500 DM. Govoreći o Katoličkom školskom centru Tuzli istaknuta je dobra suradnja s županijskim tijelima vlasti. Međutim, jedan od problema koji tišti ovaj školski centar je

problem prostora koji bi trebalo riješiti kako bi se stvorili adekvatni uvjeti za odvijanje nastavnoga procesa.

Na sastanku je iznesen i plan rada HKD "Napredak" do konca o.g.. Društvo kani organizirati prvi festival hrvatskih tamburaških društava iz BiH. Naglašeno je da su i za tu manifestaciju potrebna određena financijska sredstva, te će se stoga tražiti potpora od Vlade TPŽ. U nizu drugih aktivnosti koje HKD "Napredak" planira realizirati do konca o.g., posebice je istaknut problem nedostatka sredstava za nabavku novih instrumenata za Tamburaški orkestar.

Obzirom da je ovaj sastanak bio prigoda da se ministar Marinović upozna s problemima s kojima se sučeljavaju hrvatske udruge u svojem djelovanju, dogovoreno je, da sve udruge naprave troškovnike kako bi se do konca godine, kao i druge institucije, mogle oslanjati na županijski proračun. Predstavnicima hrvatskih udruga obećano je da će ministarstvo učiniti sve da se prisutni problemi postupno prevladaju, s ciljem podizanja samosvijesti o kulturnom, vjerskom, nacionalnom i svakom drugom određenju hrvatskoga naroda na području Tuzlansko-podrinjske županije.

Brankica GOJAK, Hrvatska Rijeka

Tuzlanski HDZ zadovoljan izbornim rezultatima

Ivo Andrić Lužanski je izrazio razočaranost djelomično slabim uspjehom HDZ-a u Brčkom, napominjući da za takve rezultate najveću odgovornost snosi OESS svojim nerazumnim izbornim odlukama za taj grad

HDZ Tuzle zadovoljan je i iznenađen dobrim rezultatom i brojem glasača na izborima za lokalne organe vlasti u Tuzlansko-podrinjskoj županiji. To je potvrda rada HDZ-a u proteklom razdoblju, rečeno je na konferenciji za novinare Županijskog odbora HDZ-a Tuzle. Na konferenciji su govorili predsjednik Županijskog odbora HDZ-a Ivo Andrić Lužanski, predsjednik Općinskog odbora HDZ-a Tuzla Ivica Marinović, predsjednik HDZ-a Živinica Zdenko Tadić i predsjednik HDZ-a Banovića Marinko Knezović.

Lužanski je istaknuo da je HDZ u ovoj županiji, u odnosu na prošlogodišnje izbore, dobio 130 posto više glasova. Najveći postotak postignut je u Živinicama, ali i u drugim općinama je vrlo mnogo glasača koji su se opredijelili za izborni program HDZ-a. Analizirajući izbore u svim općinama ove županije, Lužanski je rekao da se izborni stožer u Tuzli neće gasiti, nego će nastaviti pripreme za sljedeće izbore. U općini Banovići HDZ-je dobio maksimalan broj glasova s obzirom na broj birača koji su, prema popisu živjeli u toj općini. "Zanimljiv je podatak da smo u općini Gradačac dobili 1.069 glasova te a je HDZ sa dva vijećnika postao parlamentarna stranka".

U Tuzli je HDZ dobio 5.672 glasa i tri vijećnička mjesta, u Živinicama dva, a u Brčkom tri mjesta. HDZ će se zalagati za integraciju Brčkog u Federaciju BiH, izjavio je Lužanski.

Ivica Marinović je istaknuo da se između 80 i 85 posto hrvatskih birača u Tuzli opredijelilo za HDZ, pa je ustvrdio da nitko više nema pravo svojatati Hrvate i tumačiti njihove interese. Jedini legalni i objektivni promicatelj interesa Hrvata na ovim prostorima je HDZ. Uz vojnu pobjedu, ovo je dosad najveća pobjeda Hrvata u općini Tuzla, rekao je Marinović.

On je dodao da bi rezultati za HDZ bili i uvjerljiviji da nije bilo propusta u procesu registracije birača u inozemstvu kamo je tijekom rata, zbog raznih pritisaka, otišlo oko 6000 Hrvata iz Soli. HDZ je u Tuzli osvojio tri mjesta u Općinskom vijeću, u Živinicama jedno, Čelincu dva i u Gradačcu dva. Lužanski je izrazio razočaranost djelomično slabim uspjehom HDZ-a u Brčkom, napominjući da za takve rezultate najveću odgovornost snosi OESS svojim nerazumnim izbornim odlukama za taj grad. Ocjenjujući sadašnju političku situaciju u Soli uoči primjene izbornih rezultata, Lužanski je rekao da je HDZ svojim izbornim uspjehom "zabrinuo vladajuće političke strukture u Tuzli".

Zoran Matkić, VJESNIK

A.K.S. GRABOVIČKIĆ D.J.L. SA P.O. TUZLA
Tel.+ 387 75 31 425, 821 186; Fax 821 186

RENAULT

Herberts
STANDOX
AUTOLACK

CONCESIJA
GRABOVIČKIĆ

SALON VOZILA:
231-683
MALOPRODAJA
DIJELOVA:
233-420

SVUĆI ILI SKIDATI, KAKO HOĆETE

Prije nešto više od dvadeset godina, "prokrijumčario" sam se na liječnički pregled u Rijeci kod tada poznatog stručnjaka za krvne žile. Primio me je u zakazano vrijeme i odmah s vrata naredio: "Svući gaće!" Pošto se radilo o bolovima u potkoljenici začudio sam se: "Zašto gaće, doktore? Zar nije dovoljno da svučem hlače!" Pogledao me je, nasmijao se pa će: "To sam ti i rekao da učiniš. Onu robu ispod njih mi drukčije nazivamo". Ja iz Bosne on iz Primorja, ipak smo se sporazumjeli. Krv nije voda.

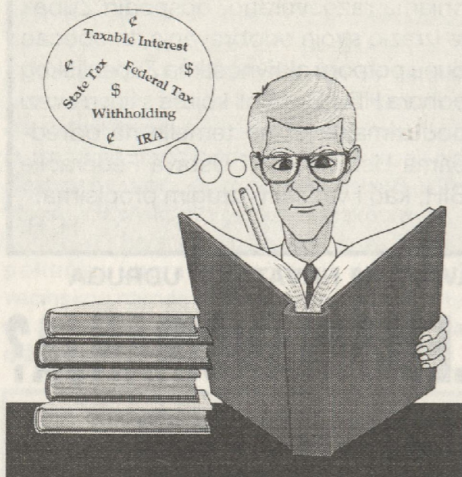
Vi ćete se, štovani čitatelji, vjerojatno zapitati zašto tu daleku prošlost spominjem. Ima to veze sa ovim vremenom, ali i sa starim narodnim mudrostima, koje siromaštvo (materijalno ali i duhovno), vrlo često iskazuju izričajima kao što su: "oderali ga do gola", ili "svukli do gaća". Nije rijetko da rabimo i onu "presvucli ga", u značenju da je netko nekoga prevario. Eto, Đapić i Gabelica, vođe prvaša u Hrvatskoj, nakon odlaska "viteške skupine" dragovoljno u Hag, uzvikuju onima na vlasti: "Amerika i Europa su vas do gaća svukli. Kako ste počeli, ako tako nastavite, završit će te i bez njih! Da ne bude zabune, čelnici sa Primorja ostat će bez svoje robe. O vašoj "darežljivosti" ćemo tražiti saborsku raspravu.

A za to vrijeme, vidite, onaj čije su postrojbe ulazeći u razrušeni Vukovar pjevale: "Druže Sloba pošalj salate, biće mesa, klačemo Hrvate", kandidirao se za predsjednika susjedne nam republike i na kraj mu pameti ne pada da si dozvoli skidanje makar čakšira! Na sve ovo, oni iz vrhova redom su odgovarali: "Mi po malo ribičarimo, a u ribara su mokre gaće". Ulova će ipak biti, samo da ode UNTAES! Što se "krivolovaca" tiče, ima vremena, njih ćemo do gola svući!"

Baš me zanima što će se dogoditi i do kada će Hrvatska morati da popušta. Ipak, da sve nije tako crno i servilno, uvjerio sam se kada su Cantatoreu doslovice spadale gaće u ringu pred Mavrovićem. Ni Croatia nije dopustila da ju "svuku" u Zurichu bez Marića kojemu su u Rijeci prije toga "regionalisti" oguli i kožu s nogu, kao ni Gorana u Beču. A da to urade bočarima mogli su tek sanjati i to svih pet kontinenata. Za inat Gotovcu, Tomčiću, Jakovčiću, Čačiću i ostalim simpatizerima "velike" oporbene četvorke, koji se sa "svlačenjem" Hrvatske potpuno slažu. Račan je izuzetak, on je "presvlačenje" već obavio pa sada mudro šuti.

I u nas je "svlačenje", odnosno "skidanje" u modi. Iako se na TVTPK naš glavni i odgovorni urednik hrabro i žestoko borio za hrvatski, ili bar bosanski jezik, za koga gosp. Halilović tvrdi da naginje hrvatskom, ostao je usamljen, nitko mu nije pomogao da se "skine" ploča sa zgrade tuzlanske općine, na kojoj i latinicom i ćirilicom piše: SKUPŠTINA OPŠTINE TUZLA. Ono dvojezično pismo valjda znači multinacionalno.

Ali je zato uspjelo "skidanje" i programa HRT kao nekada i 115. HVO sa prijenosnika koga je prije dva tjedna osobno i na svečan način pustio u rad nitko drugi do predsjednik Federacije BiH. Možda je tomu uzrokom i izvješće koje je Kunta Kinte podnio Vijeću sigurnosti UN u kojemu HRT-u zamjera prikazivanje "ratnohušakačkih" emisija kao što su recimo "Hrvatski spomenar" ili "Motrišta". Pošto je osim "skidanja" u modi i "gusarenje", ja ipak sa nešto lošijim signalom i dalje gledam što hoću. Jer, to se zove sloboda medija. Kako to radim, neću otkriti jer se plašim da me ne uhvati SFOR u takvim antidaytonskim aktivnostima. Kao one s Pala. Eno onaj njihov predajnik u Žepi je zauzeo, ali ga Plavšićki na uporabu ne može predati. "Gusari" sa njega odnijeli sve što vrijedi, pa su zbog toga proglašeni ne samo sramotnicima nego i "saboterima". Za očekivati je da se opet od nekada jave pred

izbore. Vjerojatno od jataka gdje su se skrili u vremenu između Mitrov i Đurđevdana.

Za to vrijeme nitko ne ometa Milu Đukanovića koji slavi pobjedu. Baš za spomendan Njegošev. Na sva se usta hvale kako je "skinuo" Bulatovića. Naravno šuti o onima koji su u Župi dubrovačkoj prije

šest godina sve živo "skidali".

Ovaj broj našeg Glasnika izaći će neposredno nakon izlaska umirovljenika na ulice u znak protesta protiv onih koji su ih "presvucli" za čitavih 18 mjesecnih mirovina i to neusklađenih sa plaćama u Federaciji. Mogu misliti kako je to izgledalo. Sigurno znam da dosta njih neće izaći na ulice jer čuo sam da kažu: "Nema od toga ništa. Koliko god nam obećaju pa čak možda i dadnu, ostat ćemo i dalje "golaći" jer će nas ponovno "svući" elektrodistribucija, vodovod, grijanje, škovacineri i općinska odnosno kantonalna administracija!"

U Mostaru je OSS "presvuкао" Hrvate za mandate u Gradskome vijeću. Takva su pravila onog Amerikanca, a u Tuzli su sa mjestu nositelja liste HDZ "svukli" Peju, a "obukli" Jozu. Ovaj potonji je, opet, na oproštajnom druženju sa konzulom RH u Tuzli, tek samo pogledima pokušavao "svući", kako on kaže "kvazi-Hrvate" koji se nalaze na pobjedničkoj združenoj listi, a sjedili su te večeri do njega.

Ljudi moji, ide zima. "Svlačenje", "skidanje" ili pak "presvlačenje" nije primjereno ovom vremenu. Možda je netko oznojen pa bi i zdravlje moglo doći u pitanje. Bolje se pritajiti i ostati u koži u kojoj smo. Bar do Jurjeva ili Đurđevdana. Ja ću se pričuvati i do lvdana. Tada se mogu, kako mi je to otac uvijek govorio, i sam svući i okupati čak i u najhladnijim rijekama Vlašića i Lašvanske doline. Do toga vremena samo ću motriti neće li i neke druge osim Hrvatske početi "slvačiti". Izgleda da hoće, jer su oni u Hagu zapeli iz petnih žila. Valja zaraditi štogod za život. Ako bude radila hidraulika u Termoelektrani možda ću u toploj sobi uživati u TV programima, gledajući kako se u japanskom parlamentu i parlamentu indijskih država parlamentarci "svlače" i "presvlače" šakama i motkama. Blago njima, nisu u Vijeću Europe.

Motritelj

Tomić kod Jamakosmanovića Neće biti obustavljen rad ni jedne radijske i televizijske kuće na području te županije.

Zamjenik supredsjedatelja Vijeća ministara Bosne i Hercegovine gospodin Neven Tomić boravio je u Tuzli na svečanosti otvaranja Međunarodnog festivala tržišnih komunikacija, gdje je bio u svojstvu predsjednička organizacionog odbora i za vrijeme boravka u Tuzli razgovarao je s gosp. dr. Seadom Jamakosmanovićem.

Zamjenik supredsjedatelja Vijeća ministara BiH Neven Tomić razgovarao je u Tuzli sa županom Tuzlansko-podrinjske županije dr. Seadom Jamakosmanovićem o procesu privatizacije, elektronskim medijima i odnosima Hrvata i Bošnjaka na prostoru ove županije. Govoreći o procesu privatizacije, Tomić je kazao kako veliku ulogu u tome imaju županijske Agencije za privatizaciju, dodavši kako usporedno s privatizacijom treba napraviti odgovarajući socijalni program. U svezi s telekomunikacijama i problemom repetitora, Tomić je rekao da će Vijeće ministara BiH formirati Agenciju za telekomunikacije na državnoj razini koja će biti nadležna za rješavanje te problematike.

Jamakosmanović je kazao da će Tuzlansko-podrinjska županija provoditi odluke nadležnih institucija, odnosno onih u čijoj nadležnosti bude spomenuta oblast, dodavši kako do tada neće biti obustavljen rad ni jedne radijske i televizijske kuće na području te županije.

(HABENA)

SVJETSKI TISAK O NAŠOJ ZBILJI

OSTATI U BOSNI

Kako sačuvati američki položaj u Europi, The International Herald Tribune:

"Rečeno je, s pravom, da je predsjednik dobar dio nevolje sam navukao na sebe, budući da nije bio dovoljno jasan ni o svojim ciljevima u Bosni ni o taktici koju slijedi da bi ih postigao. No Clintonova vlada ovih dana tu pogrešku pokušava ispraviti, kako bi napravila malo političkog prostora za ostanak u Bosni nakon sljedećega lipnja; nije riječ o strategiji izlaza, već o strategiji ostanaka. Dužnosnici se pozivaju ne samo na dobrotvorne već i na strateške razloge: nužno je zadržati SAD u Europi i osigurati vodstvo NATO-a u priprepnome trenutku proširenja Saveza. U suprotnome, tvrdi vlada, "šareni" i nepoptpuni mirovni uspjesi dosad ostvareni u Bosni bit će izgubljeni. Rat bi se mogao obnoviti i proširiti, a to bi moglo rezultirati novim rasplamsavanjem sukoba na Balkanu, što bi bilo štetno za NATO i američki položaj u Europi".

NE ODBACITI DAYTON

Drukčije viđenje uloge NATO-a u Bosni iznosi, The Washington Times:

"Bosna neće odrediti budućnost NATO-a, a dugoročno, ni NATO neće odrediti budućnost Bosne. (...) NATO je obrambeni savez i nije zadužen za zadatke izgradnje država. Ništa što bi NATO ili SAD mogle učiniti neće prisiliti ljude u Bosni da počnu vjerovati jedni drugima, te da opet žive zajedno. To ovisi o ljudima u Bosni i njihovim vodama... Uspjeh ili neuspjeh u Bosni nemaju mnogo veze s razlozima koji su motivirali članice NATO-a da prošire savez. Ti razlozi idu mnogo dalje od Bosne i Balkana. Oni su usmjereni na očuvanje stabilnosti i davanja sigurnosnih jamstava bivšim satelitima Rusije.

... Neka vrsta međunarodnih mirovnih postrojbi morat će ostati u Bosni i nakon lipnja 1998. Clintonova bi administracija već jednom trebala otvoreno priznati da je mirovna operacija u Bosni višegodišnji zadatak. (...) Prerano je da odbacimo Daytonsku viziju multietničke Bosne. (...) Dvije godine koje su protekle od potpisivanja Daytonu mogu se činiti dugim razdobljem za Amerikance, no na Balkanu je to samo kratki trenutak".

ISKRIVLJEN POGLED

Stvarnim začetcima krvoprolića u Haagu nema ni traga, Die Welt:

"Neumjesno je što stvarnim začetcima strašnoga bosanskog krvoprolića, naime velikosrpskim oficirima i njihovim pomoćnicima, u Den Haagu nema ni traga. Upravo oni koji su u Bosni poubijali na stotine tisuća ljudi, koji su silovali i protjerali, ostali su u pozadini, dok žrtve (možda također krive za neka nedjela) iznenada stupaju na scenu kao glavni krivci. Kada danas u Hrvatskoj - i ne samo u krugovima bliskim Tudmanu i njegovoj stranci - prevladava mišljenje da u Den Haagu nije pravda osnovno načelo, nego da je riječ o "višim" geostrateškim interesima, tada se tome ne treba čuditi. (...)

Pokušaj Amerikanaca da suđenjem ratnim zločincima zacementiraju Daytonski sporazum na kraju bi mogao prouzročiti sasvim suprotno od prvobitne namjere. Upravo su Amerikanci 1995. spriječili hrvatsku i muslimansku vojsku da zauzmu Banja Luku te da na taj način "počiste stol" u Bosni. Sada Amerikancima visi "Republika Srpska" o vratu, a ona je... teško probavljiv komad".

TRAUME ZBOG BOSNE

Tužba skupine britanskih vojnika, The Guardian:

"Sedam će vojnika tužiti britansko ministarstvo obrane zato što im nije pružena pomoć kada su patili od trauma od kojih je došlo zbog njihova boravka u Bosni. Oni također tvrde kako ih britanska vojska nije pripremila za strahote koje su doživjeli u Bosni. Jedan je od vojnika sa svojom postrojbom bio u blizini Tuzle gdje je vidio strahote koje ne može zaboraviti. On navodi pokolj u jednom selu pokraj Tuzle gdje je vido 60 unakaženih tijela. U studenom 1993. vratio se u svoju staru postroju u Berlinu, međutim, još potresen onim što je proživio nije mogao spavati i počeo je piti. Napokon je vojsku napustio 1995., a pritom se i rastavio od svoje žene".

SOLANA UPOZORAVA NA OPASNOST OD PODJELE BiH

Glavni tajnik NATO-a Javier Solana izrazio je zabrinutost zbog stavova koji se u posljednje vrijeme mogu čuti, a odnose se na podjelu BiH, upozorivši na opasnosti koje iz toga mogu proizaći, prenosi francuski list Liberation. U listu se iznosi Solanin stav da podjela BiH "ne bi predstavljala katastrofu samo za bosanskohercegovačko stanovništvo već bi mogla imati snažan destabilizirajući učinak u cijeloj Europi". "Službena potvrda etničkih podjela prisilnim razdvajanjem smanjila bi izgleda za pomirenje, potičući međusobnu mržnju i nacionalizam", smatra Solana. On je rekao da bi u tom slučaju postojala opasnost da "takva situacija bude primjer ostalim dijelovima regije u kojima žive brojne nacionalne manjine". "Apsolutno ništa u sadašnjoj situaciji ne opravdava stavove i prijedloge koji su se nedavno mogli čuti, a prema kojima bi se BiH trebala podijeliti u niz minietničkih država", rekao je Solana. Glavni tajnik NATO-a ponovno je istaknuo kako je Savez odlučan u nakani da i dalje ohrabruje i potiče one koji podupiru daytonski proces, marginalizirajući istodobno one koji mu se protive.

ČUDOVIŠTE SE OTELO

Šešelji, Frankenstein kojega su stvorili socijalisti, Le Soir:

"...Šešelji je Frankenstein kojega su konstruirali socijalisti da bi ih sačuvao od nereda koje je prošle zime potaknuo oporbni savez Zajedno, ali se čudovište oteło njihovom nadzoru i više im ne služi. (...) Šešeljeva pobjeda nam puno govori o stanju u srbijanskom društvu koje se - nakon što je utvrdilo da je "demokratska oluja" prošle zime bila "samo

vjetar" - svrstalo pod krutu šovinističku zastavu Radikalne stranke. (...). Šešelji ipak zastupa samo svakog četvrtog Srbina, a na objavu rezultata drugoga kruga, većina je odgovorila sa strahom, pa čak i s gadenjem. Poput recepcionera u jednome hotelu koji je izjavio da je došlo vrijeme da se na Srbiju baci atomska bomba".

Šešelji: Ne ljutim se kad kažu da sam fašist "Zašto bih se ljutio kad mi netko kaže da sam fašist? Puno su teže bile uvrede da sam Hrvat i homoseksualac, pa se nisam puno ljutio, nego sam se tome smijao", rekao je u interview-u za privatni tjednik Argument, Vojislav Šešelji, lider Srpske radikalne stranke. Na pitanje kakvi će biti odnosi s Hrvatskom ako on bude predsjednik Srbije, Šešelji je odgovorio: "Vasnjusku politiku ne vodi Srbija kao federalna jedinica, ali ako mi pobijedimo na saveznoj razini - prekinut ćemo odnose i Hrvatsku kao državu nećemo priznati dok ne obustavi okupaciju RSK. Tu nema odstupanja. Mora prestati okupacija RSK i uspostaviti se njezina legalna i letitimna vlast".

Na pitanje smatra li Crnogorice posebnom nacijom, Šešelji je odgovorio da "Crnogorci ni sami za sebe ne kažu da su poseban narod". Ukoliko oni to jesu, onda je skoro pola stanovnika Srbije poseban narod. Što se tiče inzistiranja na samostalnoj crnogorskoj državi - to ne može proći. Ako se ipak dogodi, onda prijete kriza i građanski rat".

S obzirom na brojne špekulacije oko toga s kim će u koaliciju njegovi radikali, inače druga po snazi stranka u parlamentu Srbije, Šešelji je postavljeno i pitanje ima li u vidu koaliciju s Vukom Draškovićem. On je odgovorio protupitanjem: "Je li to koalicija rušenja zajedničke države u saveznom parlamentu". Na mogućnost da takva kolacija smijeni predsjednika SRJ Slobodana Miloševića, Šešelji je postavio pitanje: "A što nakon toga! Da se pohvatamo za guše i međusobno poubijamo?"

"Da su me Rober Gerlbard i Klaus Kinkel napali tjedan dana ranije, ja bih danas bio predsjednik Srbije", zaključio je nakon objavljivanja rezultata srbijanskih predsjedničkih izbora Vojislav Šešelji, komentirajući optužbe Roberta Gerlbarda da je fašist i Klaus Kinkela da je "ekstremna nacionalistička snaga". "Iamo bih 10 posto glasova više, da su to izjavili prije sedam dana. Takve izjave su glupe i primitivne i ne priliče diplomatima. Ako nekad američka administracija bude u dobrim odnosima sa SRS, tražit ćemo da se Gerlbard, beznačajni činovnik i pijun, ukloni. S druge strane, nije mi jasno kako velika Njemačka i veliki njemački narod dopuštaju da im šef diplomacije bude predstavnik partije koja je tamo značajna koliko i ovdje Nova demokratija", rekao je Šešelji. Očito je da Šešelji, unatoč sjajnom izbornom rezultatu, stvari ipak ne idu onako kako je planirao. On je, naime, likujući zbog izbornoga uspjeha u prvom krugu, izjavio kako se nada da će Nijemci biti obradovani njegovom izbornom pobjedom jer, kako je rekao, on planira "da susjed Srbije na njezinim zapadnim granicama bude Njemačka". Ipak, četnički vojvoda ne odustaje od linije Karlobag - Karlovac - Virovitica, ne ističući pri tome da, na putu do toga cilja, "ni jedna metoda nije unaprijed isključena".

BLEIBURG IZ PERSPEKTIVE JEDNOG TUZLAKA

Piše: FERDO PUDELKO
(nastavak iz prošlog broja)

Naša postrojba dobila je zapovjed u borbenom streljačkom poretku, štiteći se nasipom od pruge, prebaciti se preko potoka na cestu koja vodi za Ravne na Koruškome (Tuštanj). Kada se prede preko potoka, dalje treba nastupiti do pet kilometara u smjeru Blaiburga, gdje je određeno zborna mjesto cijele jedinice. U tom prebacivanju preko potoka, izmiješale su se razne postrojbe tako da sam se našao s pitomcima topničke časničke škole iz Črnomerca. U jednom propustu željezničke pruge, sretnem se s Emilom Lesjakom mojim školskim kolegom iz Tuzle koji je bio pitomac te škole. Imao je velikih poteškoća sa čizmama koje su mu krvavo našuljale noge. Želio sam da ide s nama jer smo nas dvojica od djetinjstva bili skupa u rudarskoj koloniji, ali nije mogao. Ostao je ispod propusta čekajući da se cestom probije nekakvo prijevozno sredstvo. Na zbornom mjestu zatekao nas je mrak. Bio sam umoran, ali moralo se je ići naprijed. Usiljenim maršom krenuli smo u pravcu Bleiburga (oko 15 km). Na jednoj uzbrdici naišli smo na zapaljenu njemačku motriziranu kolonu. Sva vozila su gorjela. Mislili smo da su ih zapalili partizani pa smo očekivali partizanski napad, ali smo uskoro dostigli začelje njemačke postrojbe koja je disciplinirano nastupala prema Bleiburgu. Kazali su nam da su oni zapalili vozila svoje kolone jer nisu više imali goriva. Vozila su u sanitetu i svoje teške ranjenike koji su bili nepokretni. Mi smo te leševe vidjeli u sanitetskim kolima izgorjeni, pa smo zato zaključili da su partizani izvršili napad.

Zorom smo stigli među prvima na poljanu gdje smo ugledali izspred nas tenkove u borbenom poretku na kraju poljane prema gradiću Bleiburgu. Borbeni poredak tenkova bio je takav da su nam onemogućavali daljnje nastupanje. Na prvom tenku, na padini brda, lijevo od smjera našeg nastupanja uz rub šume, viorila se je engleska zastava. Odmah nam je zapovjedeno da istaknemo hrvatske nacionalne zastave.

Poučen iskustvom s dravogradske poljane, naš nas je zapovjednik bojnik Noso smjestio na padini brda desno od smjera nastupanja, uz rub šume gdje smo u neposrednoj blizini engleskih tenkova sačekali da stigne Glavni stožer s generalom Herenčićem i Danijelom Crljenom. Bio sam premoren i spavanje u šumarku dobro je došlo. Engleski avioni u više navrata nadlijetali su poljanu koja je bila gusto nakrcana, ali sada bez civila, uglavnom vojnim postrojbama raznih uniformi i raznog naoružanja. Civilni su pretežno ostali na poljani pred dravogradskim mostom gdje su doživili užasan topnički vatromet, a kasnije izravan masakr Nadovih jedinica. Iz glavnog stožera general Herenčić i Danijel Crljen i njihovi pratitelji otišli su na pregovore u bleiburški dvorac s časnicima čuvene Aleksanderove Armije. Pregovori su se otegli.

Prije njihovog odlaska na pregovore stigla je zapovjed da izdignemo nacionalne zastave, da se vojnički uredimo za svečani prijelaz ka Englezima i da ispraznimo oružje jer su engleski avioni i tenkovi imali potpunu kontrolu nad cijelom poljanom. Vojnici su se opremali, a bio sam na padini brda neposredno iznad stožera generala Herenčića pa sam gledao kako časnici koji su ostali u

stožeru čiste uniforme i glačaju remenje. Bila je izvredna živost, nije se osjećao umor. Svi smo mislili da smo spašeni od partizanskog zarobljavanja. "Stigli smo Englezima", čulo se je sa svih strana. Pojedinci koji su zaostali na dravogradske poljani kad su pristigli pričali su nam za ogorčenu borbu na prilazima dravogradske mostu i da je cesta od dravogradske poljane preko RAVnog na Koruškome do poljane pred Bleiburgkom zakrčena vojnicima svih vrsta. Časnici su bili bespomoćni u zavodenju reda.

U međuvremenu naši bočni pratitelji iz "Crne legije" su duboko u šumi primijetili partizanske patrole. Odmah su izvjestili naše časnike i oprostili se s nama pokazujući rukom pravac ispod snježnih vrhova kojim će oni stići do slobode. To su bili iskusni vojnici što su procijenili prevaru. Iz dvorca s pregovora u Galvni stožer nisu se povratili ni general Herenčić ni pukovnik Crljen.

Tek nakon dužeg vremena došli su visoki časnici iz pratnje generala Herenčića, koji su zapovjedili da se izvjesje bijele zastave na mjesto nacionalnih. Odmah zatim krenuli smo cestom u koloni po šest u pravcu Bleiburga. Još uvijek smo mislili da idemo Englezima. Kad smo došli do linije tenkova, ugledali smo s onu stranu partizanske oficire i vojnike. Sto metara naprijed pređavalo se je oružje na jednu stranu, a remenje i streljivo na drugu. Tu su bili partizani koji su primali oružje, streljivo i sve što je bilo naoružanje, a iz terenskih kola-džipova kontrolirali su Englezi. Nakon dvadeset godina za dan Pobjede, čitao sam u jednom Beograskom tjedniku članak Doke Ivanovića "Završne ratne operacije III Armije". U tom članku navodi se ratni plijen na blajburškoj poljani bez plijena s dravogradske poljane. Navedeno je 91.500 pušaka, 8.500 automata, 3.000 strojnica i više od 10.000 pištolja. Teško naoružanje je bilo neznatno jer je ostalo na dravogradske poljani. Na bleiburšku poljanu su se probili samo topnici elitnih jedinica.

S druge strane crte tekonova preuzeli su nas partizani vojvodanske brigade dosta loše opremljeni i ritavo obučeni. Pojedinci su odmah počeli skidati s nas šinjele. Naše uniforme svijetlo plave boje (Finske) bile su uočljive pa su nas prve svlačili. Englezi koji su sve kontrolirali iz džipova uspjeli su nas okupiti u grupe od 1.000 do 1.500 zarobljenika u ograđenim njivama uz cestu gdje smo prenoćili. Saznali smo da je general Herenčić ostao u dvorcu da izvrši predaju svih jedinica hrvatske vojske, naročito onih kod dravogradske mosta, gdje su se rasplamsale borbe, pa do Židanog mosta.

U zoru smo na cesti formirali kolonu po osam u redu i krenuli ka Labotu. Prošli smo pokraj jednog logora ograđenog žicom gdje su bili smješteni oni "motorizirani Nijemci" i "Čerkezi" koje su čuvali Englezi. Mislili smo da će i nas tako smjestiti negdje kod Wolfsberga u Austriji. Međutim, kad smo prešli lavaminski most preko Drave, u mjestu Lawam<129>nden-u, na raskrižju za grad Wolfsberg, Englezi su postavili dva ili tri tenka i sprječili kretanje u pravcu grada Wolfsberga. Sve su nas usmjerili prema Dravogradu odnosno Mariboru i to je bio zadnji kontakt s Englezima.

Opisao sam dojmove u momentu predaje na poljani, ali u momentu spoznaje da su nas Englezi napustili, izdali i predali krvnicima, u glavi mi je zujalo i cijelo tijelo se je grozničavo

treslo. Svi smo oborili glave i buljili u zemlju kao da se sami sebe sramimo.

Preuzeli su nas partizani vojvodanske brigade i Bugari, a pred Mariborom pojavili su se i Rusi. Tu je započeo moj križni put, koji je, zahvaljujući Bogu, završio sretno za mene jer sam ostao živ. Svakog momenta mogao me je likvidirati partizan, Bugarin, ili Rus pa i kakav nadobudni civil, a da nikome ne odgovara.

Prvo što se je dogodilo bilo je pozivanje ustaša, časnika i dočasnika da se izdvoje iz kolone. Na poziv ustaša, iz moje neposredne okoline nitko se nije izdvojio, ali časnici su mislili da će biti zaštićeni po međunarodnom ratnom pravu. Prevarili su se. Prvo su im oduzimali satove, prstenje, naliv-pera i druge vrijedne stvari, a oni koji su imali zlatne zube, što je bila moda, završavali su u potoku pored ceste. To je bilo u hodu sve od Lawam<129>nde-a do Dragovrada. Pred Dravogradom smo dugo sjedili u koloni na cesti, čekajući da kolone zarobljenika s poljane na desnoj obali Drave pređu preko mosta na našu stranu. Tako nismo više bili na čelu kolone. U Dravogradu su mještani dobacivali raževi kruh i jabuke kad u blizini ne bi bilo stražara.

Kada smo nastavili put prema Mariboru, ponovno su pozivali časnike, dočasnike, liječnike, medicinare, zatim glazbenike, tenkiste, automehaničare i vozače. Ovi potonji bolje su prošli od časnika, ali smo isto tako vidjeli po kojeg medicinara ubijenog pokraj puta ceste u kanalu. Uglavnom, one koji su nosili oko ruke bijelu traku s crvenim križem. Razlog ubijanja tih medicinara nikada nismo odgonetnuli, ali smo vidjeli da to rade uglavnom politički komesari koji su prolazili na konjima uz i niz kolonu. Svi su nosili isukani pištolj u ruci i u svakom momentu bili spremni da te ubiju. Oko 12 kilometara iz Dravograda, kod sela Mute, ponovno su nas razdvojili u skupine od 1.000 do 1.500 zarobljenika i smjestili nas u ograđene prostore seoskih domaćinstava. Tu smo prenoćili, ali prethodno su grupice partizana i partizanki vršili premetačinu uzimajući sve što je bilo vrijedno. Naročito su se okomili na naše uniforme, tako da se više nismo lako preopoznavali u zamjenjenim ušljivim partizanskim uniformama. No i razdvajanje u grupe razbilo je cjelovitost naše škole, iako smo nastojali da se držimo na okupu.

Kroz noć čulo se je puškanje, a u zoru u svakom prenoćištu ostalo je vječno ležati desetak zarobljenika. Rano smo krenuli, opet po osam u redu cestom ka Mariboru. Na dionici puta do Maribora imali smo više stanki kad su stražari dobili odmor. Tako na jednom mjestu, stražari su se povukli do poljske kuhinje na objed. Ostali su na cesti čuvati nas, Bugari i pokoji mladi partizan. Partizani su uglavnom bili iz Srijema. Jedan mladi Srijemac započeo je razgovor s našom grupom zarobljenika u kojoj je bilo i nekoliko mladića civila iz Hercegovine. Tvrdio je "Ništa vam se strašno ne smije dogoditi, ni dlaka s glave ne smije vam spasti". Međutim, dvojica mladića civila iz grupe htjela su zahvatiti vodu na izvoru ispod ceste pa su zamolili za dozvolu, što je on velikodušno odobrio. Dok su mladići bili na izvoru, došla je zapovjed "Pokret", a mladi Srijemac je bez puno razmišljanja i upozorenja, preciznim hicima likvidirao jednog po jednog mladića na izvoru. Samo smo vidjeli ispružena tijela, krv po livadi uz izvor i ponosni osmijeh na licu partizana.

Što smo bili bliže Mariboru, to su komesari bili ubojitiji, a stražari okrutniji. Na desetak kilometara pred Mariborom pristigli su i Rusi, koji su nas tukli dugim motkama i debelim užadima (štrangama). Specijalitet im je bio zaustaviti dio kolone, pustivši prethodni dio dva tri kilometra. Zatim, natjeraju zaostalu grupu da trčeci sustigne prethodne koji su odmakli. One koji su iznemogli i nisu mogli trčati, ako su zaostali, omesari su likvidirali. U Mariboru i civilni su nas maltretirali, psujući nam "hrvašku" majku i bacajući na nas kamenje i stare flaše, mada su nam civilni prije Maribora u području hidorelektre Fale, davali vodu, kuhani krumpir i kukuružnjak, sve to krijući od stražara-partizana, a naročito od Rusa koji su bili najokrutniji.

Na Dravskom mostu u Mariboru vidio sam i prvo samoubojstvo. Jedan stariji domobran, čini mi se da je bio glazbenik, ali se nije htio prijaviti kad su pozivali glazbenike, bacio se je s mosta u Dravu i nestao zauvijek.

Na ulazu u kasarnu na desnoj obali Drave (tehnička škola), jedan partizanski oficir tražio je izdvajanje đaka-pitomaca u posebnu grupu. Kad sam došao na ulaz, zahvaljujući plavom šinjelu koji je na ledima bio poderan zato ga stražari nisu oteli, prošao sam u grupu đaka pitomaca bez provjeravanja. Inače, po jedan brodanin, spličanin i zagrebčanin iz prve satnije u školi, identificirali su pored partizanskog oficira svakog ko se je izdvojio u đačkoj grupi. Od ovog momenta pa do otpuštanja iz logora u Bjelovaru, stalno sam bio u đačkoj grupi, za koju je kako sam kasnije doznao veliki interes iskazivala Anka Berus. (Navodno je bila sestra Lava Znidarčića).

U dvorištu kasarne u jednom poligonu za obuku vidio sam rodaka-bratača iz Osijeka, Egona Medića. On je bio domobranski nadporučnik i u koloni kod Dravograda prijevio se kao časnik. Pošto je u našoj grupi bio njegov brat Bruno Medić, pronašao sam ga pa smo pokušali Egona izvući iz grupe "oficira". Nije nam uspelo. Partizani su tu grupu časnika dobro čuvali. Zabranjeno im je bilo kretati se po dvorištu. Morali su sjediti u redovima po deset i, ako u redu jedan nedostaje, cijeli red se kažnjava batinama po zatiljku. Mi smo u našem "đačkom" prostoru imali više slobode za kretanje. Formirano je nekakvo vodstvo koje je izvršilo popis đaka do duboko u noć i osigurali su nam kruh, prvo jelo od momenta zarobljavanja. Dobili smo i nakakvu toplu vodu s desetak zrna geršle.

U našoj grupi uveden je red i disciplina. Organizirali smo se u skupine po gradovima Zagreb, Split, Osijek, Sarajevo, Brod, Zemun. Tuzlaci su pripali skupini Dervente, ne znam zašto.

Na čelu gradske skupine je bio povjerenik koji je surađivao sa vodstvom. Na čijem je čelu bio jedan brodanin iz prve satnije. Zaboravio sam mu ime, ali ga se sjećam iz Zagreba gdje je često svirao harmoniku i družio se sa Sarajlijama.

U zoru se je pojavio jedan viši partizanski oficir, major po činu, s novim komesarima i novom stražarskom jedinicom. Dugo je saslušavao vodstvo i konačno odredio broj stražara i komesara koji će nas pratiti. Članovi vodstva su nas obavijestili o kaznama koje nas slijede ako primimo u "đačku" grupu ili prikrijemo ustaše, časnike i eventualne mađare ili folksdojčere. Pripremili smo se za put do Zagreba. U našoj derventskoj skupini bilo je pet šest mladića "stranaca" đaka iz časničke škole iz Kerestina. Nismo ih odali i uskoro su s nama krenuli na željeznički kolodvor za Zagreb.

(Nastavit će se)

PROTESTI UMIROVLJENIKA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Umirovljenici Sarajeva, Tuzle, Zenice, Tešnja i drugih mjesta u subotu, 25. listopada 1997., izašli su na ulice izražavajući nezadovoljstvo zbog teškog materijalnog položaja i zahtijevajući da Vlada Federacije BiH počne redovno isplaćivati mirovine kao i zaostatke, a da se mirovine usklade s rastom osobnih dohodaka. Umirovljenici neće dozvoliti otpis duga prema njima. Na natpisima, koje su nosili pisalo je: "Lijekove i hljeba, gospodaru!", "Penzija je naše pravo, a ne milostinja" i dr.

Stanje umirovljenika u Federaciji Bosne i Hercegovine odlično je oslikao Šefik Dautbegović (Oslobođenje, 25. X 1997.) i mi ga u cijelosti prenosimo:

PENZIONERI NA ULICAMA

- Pensioneri su, uz nezaposlene, najubogija kategorija postratnog bh. društva. Nezadovoljstvo umirovljenika traje mjesecima. Ovih dana je kulminiralo. Nemoćni da bilo šta promijene, odlučili su se na očajnički potez: za danas su najavili masovan izlazak na ulice. Žele mirnim protestima onima u vlasti i javnosti skrenuti pažnju na njihovu golgotu. Da je ljude izdalo strpljenje, pokazali su prije tri dana i travnički ratni invalidi i umirovljenici koji su blokirali saobraćaj na glavnom magistralnom putu. Svi su mediji zabilježili taj incident.

Veliki broj bh. penzionerskih familija polako odumire uz penziju od 70 DM. Prosječna je "cijelih" 98 njemačkih maraka!

Zahtjevi umirovljenika svode se na to da im se penzije odmrznu i da se usklađuju sa rastom ličnih dohodaka. Za 18 mjeseci penzije nisu porasle ni za dinar. Statistika je nedavno utvrdila da, s obzirom na dob i bolesti, prosječnom penzioneru za lijekove treba 20 DM. Smrtnost penzionera nakon rata porasla je tri puta.

Mizerne mirovine nisu dovoljne ni za "hljeb i so". Bosna je ušla u hladne i, za penzionere, gladne dane. Računi za struju, vodu, grijanje, stanarinu ili plin (kojeg, kao i vode, nema, ali se moraju plaćati) se gomilaju. Električari, vodovod, PTT... ne pitaju ima li para već - isključuju.

Naravno, ne treba imati iluzija da je penzioni fond pun a, eto, neko neće da isplaćuje penzije. Privreda se, uglavnom, slabašno podiže na noge i nema para. Fondovi su prazni. To je jasno. Ali se državi može postaviti pitanje da li je učinila sve da se fondovi napune onoliko koliko je to danas realno.

Ni tu ova država nije prava država. U ovoj zemlji, na primjer, važi pravilo da "porez plaća onaj ko hoće". Koliko je maraka isparilo zbog neplaćanja carina ili izbjegavanja u firmama koje dobro stoje da uplaćuju doprinose? Mogu ili bitnije pomoći novi prijedlozi ministra Rasima Kadića o kojem pišemo u ovom broju? Svi dosadašnji vapaji penzionera da im je život postao nepodnošljiv, otišli su u vjetar. Zato su i odlučili da izlaskom na ulice traže istinu o tome zašto danas umiru od gladi ako su decenijama izdvajali da bi od mirovine dostojanstveno živjeli.

mlin ljubače d.d.
"Husinski rudar"

KARDINAL PULJIĆ BLAGOSLOVIO KAMEN TEMELJAC ZA KŠC U ŽEPČU

Uzoriti kardinal Vinko Puljić blagoslovio je kamen temeljac za novi Katolički školski centar "Don Bosco", 14. listopada ove godine, na Dan općine Žepče, javlja KTA. Kamen temeljac za novi KŠC "Don Bosco" blagoslovljen je za vrijeme svečane koncelebrirane mise. Svetu misu predvodio je uzoriti kardinal uz koncelebraciju salezijanskog provincijala don Stjepana Bokovca te dekane žepačkog i usorskog dekanata, salezijance iz Italije i dvadesetak domaćih svećenika. U misnom slavlju sudjelovalo je nekoliko tisuća vjernika.

Ideja o osnivanju KŠC-a potakla je biskupe da u njezinu realizaciju uključe i redovničku Hrvatsku salezijansku provinciju koju su pozvali 29. kolovoza 1994.

Tih dana je Žepče izlazilo iz golemog ratnog stradanja. Ideja prihvaćena s oduševljenjem, a u narodu žepačkog kraja i šire, pobudila je veliku nadu i očekivanja.

Znatan broj članova Hrvatske salezijanske provincije je rodnom iz Vrhbosanske nadbiskupije, a njihovo poslanje je rad s mladima. ONi su prisutni u Hrvatskoj od 1913., a kao samostalna provincija postoje od 1972. godine. Provincija trenutno broji stotinjak članova. Tročlana salezijanska zajednica prisutna je u Žepču od rujna 1995. i to je njihova jedina zajednica u Bosni i Hercegovini. Trenutna salezijanska prisutnost vidljiva je u pastoralno odgojnom radu s mladima, u obrtničkom obrazovanju. Budući KPC "Don Bosco" će nuditi i opće osnovno i srednjoškolsko obrazovanje.

Predviđen je takođe i dački dom, što pretpostavlja da će Centar biti otvoren potrebama hrvatskog naroda cijele središnje Bosne. Kao specifičnu salezijansku dimenziju Centar će nuditi mladima mogućnost provođenja slobodnog vremena kroz igru, zabavu, kazalište, glazbu, duhovne sadržaje... u Omladinskom centru. Značajna će biti i izgradnja športske dvorane, koja će zadovoljavati potrebe i KŠC "Don Bosco" i grada.

OSMI INTERNACIONALNI BIENALNI FESTIVAL PORTRETA, CRTEŽA I GRAFIKA TUZLA '97.

U Međunarodnoj galeriji portreta u Tuzli, u vremenu od 20. rujna do 20. studenog 1997. održava se 8. Internacionalni festival portreta crteža i grafike Tuzla '97. Bosna i Hercegovina. Na svjetskom festivalu portreta po osmi put u Tuzli sudjeluju: Argentina, Austrija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Brazil, Češka Republika, Estonija, Francuska, Grčka, Hrvatska, Island, Italija, Japan, Južna Afrika, Kanada, Kolumbija, Litvanija, Malezija, Maroko, Novi Zeland, Njemačka, Paragvaj, Poljska, Rumunjska, Rusija, SAD, Singapur, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švicarska, Tanzanija, Tunis, Ukrajina, Velika Britanija.

VELEPOSŁANIK REPUBLIKE HRVATSKE U BIH GOSP. DARINKO BAGO POSJETIO JE HRVATSKI DOM U TUZLI

Za vrijeme boravka u Tuzli gosp. Darinko Bago, veleposlanik Republike Hrvatske u BiH posjetio je 30. rujna o.g. sa svojim suradnicima iz Veleposlanstva RH u Sarajevu i Konzulata RH u Tuzli HRVATSKI DOM u Tuzli.

Tom prigodom razgovarao je s predstavnicima Društva "Hrvatski dom", HKD "Napredak", Udruge Hrvatska žena i Katoličkog školskog centra "Sv. Franjo". Predstavnici hrvatskih institucija informirali su gosp. veleposlanika o životu i radu, te o problemima s kojima se susreću.

Gosp. Darinko Bago je s puno pozornosti saslušao naše predstavnike, te je upoznao nazočne sa stajalištima službene politike R

epublike Hrvatske o mnogim veoma zanimljivim pitanjima. Gosp. Josip Šimić, predsjednik Društva "Hrvatski dom" je u ime Društva i HKD "Napredak" Tuzla, predao gospodinu veleposlaniku Darinku Bago umjetničku sliku našeg slikara Vinka Lamešića u znak pažnje i zahvalnosti.

Isti dan smo svečano ispratili gospodina Krešimira Alerića, konzula Konzulata Republike Hrvatske u Tuzli, koji odlazi na novu dužnost, zahvalili se na dobroj suradnji i predali mu prigodne poklone.

HG

OPROŠTAJ S KONZULOM GOSP. K. ALERIĆEM

Hrvatski Glasnik, listopad 1997.

HRVATSKI ZVUCI ŽUPE SOLI NA VINKOVAČKIM JESENIMA '97.

Vinkovci, grad heroj domovinskog rata i ovoga je rujna širom otvorio srce i u svoje okrilje primio na desetke tisuća zaljubljenika u izvorni hrvatski folklor i ponovno postao mjesto okupljanja folklornih skupina iz cijele Hrvatske, kao i sa svih prostora na kojima danas obitavaju pripadnici jednog od najstarijih europskih naroda.

PREDSTAVNICI HRVATA ŽUPE SOLI POD STIJEGOM HRVATSKOG DOMA

Ovogodišnje "Vinkovačke jeseni '97." državna SMOTRA IZVORNOGA HRVATSKOG FOLKLORA, u kontinuitetu 32. po redu održane su od 26. do 28. rujna. Okupile su najkvalitetnije folklorne skupine, izabrane na regionalnim smotrama, prispjelim prijavama, kao i izborom UMJETNIČKOG ODBORA "VINKOVAČKIH JESENI" na čelu sa g. Ivanom Ivančanom ml. Sudjelovalo je 28 kulturno-umjetničkih društava, folklornih skupina, koje su tijekom dva dana izvele svoje programe.

Ove godine prvi put, kao predstavnik bosanskohercegovačkih Hrvata sudjelovala je Izvorna folklorna skupina "Hrvatski zvuci" župe Soli, Ljepunice, sekcija Društva Hrvatski dom Tuzla. Poziv za sudjelovanje na smotri "Vinkovačke jeseni '97." uslijedio je poslije uspješnog nastupa na Drugoj smotri izvornih folklornih skupina bosanskohercegovačkih Hrvata koja je održana 21. i 22. lipnja 1997. godine u Novom Travniku. Bio je to veliki uspjeh i veliko priznanje, ali i velika odgovornost, kako proći u Vinkovcima. No, Ljepuničani su to, kao i uvijek, reprezentativno izveli.

U nedjelju, 28. rujna, iza 10 sati počeo je svečani mimohod svih sudionika širokim, punim naroda, ulicama Vinkovaca. Službeni barjak "Vinkovačkih jeseni" sa nazivom Društvo "Hrvatski dom" Tuzla ispred naše skupine nosio je Juro Vidović. Nazočno mnoštvo je pozdravljalo i aplaudiralo. Najzbudljivije i najizazovnije bilo je pri prelasku Ljepuničana preko svečane bine u centru grada (Trg Bana Josipa Šokčevića) kada

su zaigrali naše kolo "poravno" uz pozornost velikoga mnoštva i kamere brojnih TV kuća. Bili smo prepoznatljivi, s velikom pozornošću praćeni i dugotrajnim aplauzom nagrađeni. Svečani mimohod je nastavljen do ulaska

na stadion HNK "Cibalia" gdje je Smotra službeno otvorena.

Nakon ulaska svih skupina, na stadionu se plesalo zajedničko "Šokačko kolo". Voditelji skupina su se uhvatili u krug na bini, a članovi skupina na travnjaku stadiona. Bilo je to najveće hrvatsko kolo koje smo ikada vidjeli. Izdržao je i naš voditelj skupine, sedamdesetogodišnji Pejo Mazić, uhvativši se u kolo do mladih šokica. Bodrili smo ga sa tribina stadiona, povicama - "Drž se Pejo".

Ljepuničani su izveli i obvezni desetominutni program. Sve je bilo uspješno i nezaboravno.

Vinkovačke jeseni nisu samo smotra folklor. One su mnogo više od toga. To je izuzetno originalan popularno-nanstveni skup izvorne narodne kulture, koja potiče njegovanje bogate kulturne baštine i, na osobit način, svirkom i pjesmom, istinskih zblizava sve ljude, one su veliki doprinos u spašavanju već odavno zaboravljenih običaja, sakupljanju i očuvanju neprocjenjivih vrijednosti usmene predaje.

Vinkovačke jesenske svečanosti uspjele su manifestirati prošlost u njezinim izvornim oblicima, uspješno prikazati sadašnjost, a istodobno usmjeriti i u budućnost.

Na takvim svečanostima je i Hrvatski dom iz Tuzle, s našim Ljepuničanima, prikazao jedan segment kulturne baštine Hrvata župe Soli, naš identitet, naše trajanje.

Tajništvo
Hrvatskog doma

POD VISOKIM POKROVITELJSTVOM
PREDSJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
DR. FRANJE TUĐMANA

26. - 28. RUJNA 1997.

"Hrvatski zvuci" iz Ljepunica u paradi gradom i u razigranom kolu

To je prva promocija Društva Hrvatski dom na 32. Vinkovačkim jesenima.

Ovo sudjelovanje obvezuje mlade iz Župe Soli da se tradicija nastavi.

Ako se desi, kao ove godine, da jednom od sudionika pukne svitnjak, morala bi u blizini biti neka mlada snaša pa da spasi našeg tamburaša! Ovaj put sve je ostalo među nama...

Na ulicama Vinkovaca

POD VISOKIM POKROVITELJSTVOM
PREDSJEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
DR. FRANJE TUĐMANA

26. - 28. RUJNA 1997.

"DANI KRUHA '97" U NOVOJ GRADIŠČI

Slavljenje DANA ZAHVALNOSTI ZA PLODOVE ZEMLJE - DANI KRUHA podudara se u Hrvatskoj s početkom djelovanja Pokreta prijatelja prirode "Lijepa naša". Još je mnogo značajnije da se slavljenje DANA ZAHVALNOSTI podudara s uspostavom nezavisne i suverene države Hrvatske.

U brojnim kalendarima širom svijeta, svake godine, jedan dan u mjesecu listopada zapisan je kao "Dan hrane". Mi radije upotrebljavamo naziv DAN ZAHVALNOSTI jer je našem kršćanskom i katoličkom puku mnogo bliskije i zvuči svečanije. Ako dodamo k tome i naziv Dan(i) kruha, pobuđujemo asocijaciju na Posljednju večeru i misterij smrti i uskrsnuća, a upravo je to temeljni kamen naše vjere.

Ove godine održana je sedmi put manifestacija "Dani zahvalnosti za plodove zemlje - Dani kruha 1997", a prvi put u Novoj Gradišči, 11. i 12. listopada, pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana. Nakon što je ove godine Nova Gradiška dobila "vijenic gradova" Državne uprave za zaštitu okoliša, radi svoje urednosti i ekološke čistoće, odabrana je da bude ovogodišnji domaćin. Obilježavanje je počelo u subotu pokretnim ekološkim laboratorijem, a u nedjelju je otvorena izložbom krušnih proizvoda i drugih proizvoda zemlje, te različitim folklornim izloščima na štandovima županija iz cijele Hrvatske, gdje se našao i štand za HRVATE ŽUPE SOLI.

Na manifestaciji "Dani kruha '97" u Novoj Gradišči u nedjelju, 12. listopada 1997. godine HRVATE ŽUPE SOLI predstavljali su predstavnici - članovi Društva "Hrvatski dom" Tuzla, HKD "Napredak" Tuzla, Udruge "Hrvatska žena" i Opće (realne) gimnazije pri Katoličkom školskom centru "Sv. Franjo" Tuzla.

Na štandu HRVATA ŽUPE SOLI, pored krušnih proizvoda vrijednih ruku članica Udruge Hrvatska žena, predstavljeni su i proizvodi Pivare Tuzla, Fabrike soli Tuzla i torta hotela "Tuzla". Naš štand je skrenuo posebnu pozornost posjetitelja, posebice Hrvata prognanika iz Banja Luke i Bosanske Gradiške koji su utočište našli u Novoj Gradišči i okolici. Pored našeg štanda svirali su i tamburaši Malog sastava tamburaškog orkestra HKD "Napredak" obučeni u našu narodnu nošnju. Posebice je bilo lijepo vidjeti tuzlanske gimnazijalke obučene u nošnjama svojih baki. Nismo ih nikada vidjeli u tolikom broju, tako lijepo i nakičene. Nadat se je i vjerovati da će ih biti na Smotri za Petrovo, sljedeće godine, jer u Gimnaziji znaju da je jedna od temeljnih zadaća svakog naroda - očuvati tradiciju. Živjeli!

PRIPRAVA ZA SVEČANU PROCESIJU

IZLOŽBA KRUHA...

SVEČANA PROCESIJA

Fra Petar Matanović, gvardijan tuzlanski je sudjelovao u koncelebriranoj misi zahvalnici koju je u crkvi Bezgrešnog začetca BDM predvodio msgr. dr. Antun Škvorčević, biskup požeški. Na procesiji plodova zemlje na Oltar je priloženo i janje od kruha članica Udruge Hrvatska žena, Hrvatskog doma Tuzla.

Manifestacija "Dani kruha '97" je ostavila jedinstvenu poruku "neka ni jedna

usta u našoj domovini ne budu gladna". Na ovo se nema što dodati, ali treba istaknuti, dobro je i neka smo sudjelovali ovoj manifestaciji, te razmislimo, možemo li i mi u nas nešto ovakvo organizirati. Imamo mi svoju božićnu gibanicu, svoje keške, i (valda još nešto imamo ...)

Tajništvo Hrvatskog doma

SV. FRANJO U ŠIKARI

U subotu, 4. listopada proslavljen je Sv. Franjo Asiški - patron župe u Šikari.

Po lijepom i sunčanom vremenu, misno slavlje predvodio je fra Franjo Mušura iz Sarajeva, duhovnik bogoslova, uz koncelebraciju novog župnika Fra Franje Martinovića, gvardijana tuzlanskog fra Petra Matanovića i svih župnika tuzlanske regije.

Prostrana šikarska crkva bila je pretijesna za sve štovatelje sv. Franje pa je misno slavlje obavljeno u crkvenom dvorištu.

Manji zbor mladića i djevojaka iz Tuzle svojim skladnim pjevanjem doprinio je vjerničkom ugođaju. Propovjednik fra Franjo, ponovno se našao u tuzlanskom kraju nakon četrdeset godina.

Kao iskusnom duhovniku i piscu nekoliko objavljenih i priznatih knjiga, nije bilo teško u propovijedi, na jedan zanimljiv način izlagati put koji suvremeni vjernici mogu i trebaju slijediti.

Da je to bilo moguće ostvariti i postati svetac pokazao je upravo zaštitnik župe sv. Franjo iz Asiza.

Župa Šikara broji danas oko 2.700 vjernika u deset sela, a tome broju treba dodati 1.300 koji su iselili tijekom rata u Hrvatsku i zemlje Zapadne Europe. Postoji naglašena tendencija povratka, a njihov broj ovisit će o pokretanju privrednih kapaciteta koji se nalaze na ovom području.

PROSLAVA BLAGDANA SV. FRANJE U ŠIKARI

Tekst i foto: Martin Antunović

POSJETA ŽUPNIKU ŽUPE SIVŠA

U subotu, 18. listopada, profesori Gimnazije iz KŠC posjetili su svoga bivšeg ravnatelja, fra Mladena Jožića. On je krajem školske godine otišao na novu dužnost, za župnika u Sivšu, na područje Usore.

Subota, 18. listopada bila je okupana jesenskim suncem. Župna crkva smještena na jednom brijegu izgledala je kao "grad na gori". Sa tog oplemenjenog visa vidi se okolica, pitoma i urbana, kao da ju je neka moćna ruka zaštitila od razaranja što ga je doživjela Bosna u prvim gradovima zadnjeg desetljeća dugog milenija, poslije Krista.

Kada bi neupućeni stranac zalutao iz obližnjeg Doboja u ovaj kraj, možda bi pomislio da ovo nije Bosna. Život ovdje teče bogato i plodno, kao što su ljudi koji ovdje živi puni duha i pouzdanja u budućnost.

Sretna je župa Sivša što je dobila na čelo fra Mladena, a sretan je i fra Mladen u ljepoti što mu je nude ovi krajolici i ljudi koji u njima žive.

M. P.

PROFESORI IZMEĐU DVA RAVNATELJA

OGNJIŠTE, NAJVEĆA SVETINJA

Tko izgubi dom nema više što izgubiti

U prošlom bestijalnom i nametnutom ratu na desetine tisuća bosanskih Hrvata moralo je napustiti svoja stoljetna ognjišta, jer su s njih istjerani i prognani. Dogodilo se: egzodus, izgon, bijeg, strah od neizvjesnosti, prijetnje i ucjene, najstrašnije, najteže što može zadesiti jedan narod. Najveća sotonska predstava mržnje mogla je imati samo jedan završetak, onaj najtragičniji. Taj kraj se zove najveća katastrofa njegove povijesti. Pokrenuti su ne svojom voljom, ne bježeći od dobra, nego od najstrašnijeg zla koje ih je moglo zadesiti: smrtna pogibelj, prisilni rad, prisilna mobilizacija, rušenje domova, pljačka, paljevina, silovanja.

Mnogi od njih su jedva uspjeli sačuvati živu glavu i spasiti goli život. No, jedan broj bosanskih Hrvata dragovoljno i olako tijekom rata, a i sada napušta svoj dom i odlazi u nepoznato.

Danas naše izbjeglice i prognanici žive po cijelome svijetu. Mnogi se mogu vratiti, jer su njihovi domovi sačuvani i prazni, na njihovim njivama raste korov, jer stari roditelji ne mogu više raditi, ali čine sve, kako se ne bi vratili. U tom novom svijetu očekuju da će naći nešto bolje, traže novo ognjište - novi dom, možda i neku novu sreću, a ne razmišljaju o tome da će tamo biti uvijek tuđinci. Jedno od prava je da čovjek sam odluči gdje će živjeti. Međutim, to pravo je ograničeno zakonima pojedinih država. Kako znamo, mnoge države, koje su primile izbjeglice i prognanike, ne mogu tolike godine snositi taj neplanirani teret i traže sve mogućnosti kako da ih vrata. Čitamo u tisku: Kako vratiti 150.000 Hrvata u Bosnu i Hercegovinu? Stvarno, kako vratiti i gdje, one, u čijem domu je već netko drugi? Vlasti, malo ili ništa ne čine ili ne mogu omogućiti povratak onih koji se žele vratiti tamo gdje su živjeli. Jedno od osnovnih ljudskih prava u civiliziranom svijetu je pravo na vlastiti dom i na rodni kraj.

Sigurno ima onih, koji su se radovali i koji se danas raduju odlasku naših ljudi, jer na taj način nas je sve manje, a oni bez muke postaju vlasnici naših domova i naše zemlje.

Treba imati uvijek na umu, da je Bosna i Hercegovina i naša zemlja, na kojoj su živjeli naši pradjedovi i sada žive naši ljudi, rodaci, naši prijatelji i poznanici. Tu nas je sve zajedno grijalo isto sunce i mi smo se osjećali prisno i bili smo okruženi ljubavlju. Tu nam je majka prvi put pružila

ruku, dala prvi poljubac, tu smo osjetili prve radosti i doživjeli prvu ljubav. Tu je naš dom, a dom se nikada ne smije napuštati dragovoljno. Gdje god budemo živjeli, nigdje i nikad nećemo više osjetiti tu toplinu i nikada nam srce neće biti tako puno kao ovdje, na našoj bosanskoj rodnoj grudi. Rodna kuća, otac i majka vežu čovjekovu dušu i za rodni dom, koji nikada i nitko nije zaboravio i koji svi u sebi nosimo s neobičnom snagom osjećanja i čežnje. I najstariji ljudi puni životnog iskustva, koji već duže vrijeme, stjecajem okolnosti, žive izvan svoje domovine, uvijek imaju jednu - ali najveću želju: umrijeti ili barem biti sahranjen uz domaće ognjište.

Zov domaće ognjište je praiskonski zv. Zov majke, krik srca, ljubav dragih, velika čežnja. Ne odazvati se tomu zovu je isto što i odreći se svega što čovjeka čini ljudskim bićem. To ne oprašta ni Bog, ni čestiti ljudi.

Tisuće bosanskih Hrvata svojim životima, krvlju i patnjama ispisuju logički nastanak poruke: OSTATI SVOJ NA SVOME> Taj krvavi ispit hrvatski narod je polagao i položio nekoliko puta kroz trinaest stoljeća njegova življenja na ovim prostorima i to jednako uspješno prije 800 godina, prije 500 godina, prije 300 godina, prije 50 godina i za cijelo vrijeme komunističke vladavine. Treba biti hrabar, kao što su naši preci imali snage izdržati sve teškoće i sačuvati svoj dom, neustrašivošću, optimizmom i najboljim provjerenim oružjem - vjerom svojih otaca. U Kristovoj riječi naći ćemo snage građenja naše budućnosti.

VRATITI SE, OSTATI I POSTOJATI. TO neka nam bude zakletva. Naša groblja, svetišta i ognjišta trebaju svoje čuvare koji ih ikada neće napustiti. Zato, ne napuštajte svoju zemlju Bosnu i Hercegovinu, ne napuštajte svoj dom, ne napuštajte svoje ognjište, koje su vaši pradjedovi i vi mukom stekli i ljubavljju održavali kako tuđinac nikad ne bi mogao oskrvnuti njegov prag i oduzeti mu ljepotu. Ništa nije časnije niti svetije od

vlastitog doma. Zato ostanite tu! Ako ste otišli - vratite se! Ovo je vaša gruda! Tu je vaš dom! Uvijek smo postojali tu na našoj zemlji i moramo postojati i sada i ubuduće.

Svaki čovjek od Boga je pozvan da se odupre onima koji nas žele "humano" istjerati s naših ognjišta. I na ovome i na onome svijetu proklet je onaj tko je ljude tjerao s njihovih ognjišta, tko nije dao da djeca odrastu u rodnoj kući, da ljudi umru u svom domu i da se sahrane na svom groblju. Ako je povijest učiteljica života, onda znamo da nitko ne može dobro živjeti i biti sretan na tuđem ognjištu. Nijedan vođa ili narod koji je otišao na tuđa ognjišta dragovoljno nije bio sretan. Zla kob je zadesila, ako ne njih, onda njihovo potomstvo. Nitko ne smije tražiti svoja prava na štetu drugih u tuđem domu, jer u tuđem domu nema sreće.

Divni stihovi našeg poznatog pjesnika Ante Jakšića nas posjećaju

Ja nisam našao brata, ni sestre, i oca, ni majke u tuđem svijetu. Nema na tuđim poljima cvijeća, Lažne su oholih ljudi odurne, ogavne bajke Da u tuđem hramu i za nas gori svijeća.

Dostojanstvenici Katoličke crkve svojim pozivima i apelima stalno su brinuli da ljudi ne odlaze dragovoljno u tuđi svijet. Brinuli su se za sve stanovnike Bosne i Hercegovine bez obzira na vjeru i naciju. Sveti Otac je stalno izražavao žarku želju da se prognanici i izbjeglice što prije vrata na svoja ognjišta. Traži da oprostite jedni drugima, jer: Oprostite znači osloboditi srce osjećaja osvete koja nije spojiva s izgradnjom kulture ljubavi u kojima sudjeluje svojim vlastitim doprinosom svaki čovjek dobre volje. Jedan od mnogobrojnih poziva nadbiskupa i kardinala, metropolita Vrhbosanske nadbiskupije msgr. Vinka Puljića:

"Posebno pozivam ljude da se ne stide korijena i kolijevke iz koje su nikli. Nemojte prezirati ono što vam je život dao u ovim iskušenjima. Ne dopuštajte da vas etiketiraju i obezvreduju. Budite vjerni našoj pučkoj i zdravoj pobožnosti. Ovdje su grobovi vaših predaka. Gruda je ostala natopljena i blagoslovljena krvlju, znojem i suzama. Gdje god bili, ona će vapiti za vama. Ostanite uspravni i nemojte se prodati ni za kakvo blago ovoga svijeta. Na prostorima Bosne i Hercegovine Crkva je jedina sačuvala identitet Hrvata - katolika, hrvatski jezik i kulturu".

Pripremio: JURAJ NOVOSEL

MAJKE BOŽJE BISTRICKE U 1997. GODINI

- Bože, izvore vječne ljubavi,
operi nas vodom milosti i utazi
nam žed vodom bistričkih izvora. -
(Natpis na fontani: "Marijin zdenac")

Organizirana hodočašća u Nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke u 1997. godini su bila od 6. travnja (Bijela nedjelja) do 26. listopada (Zahvalnica).

Spomenut ću samo veća hodočašća kao: Duhovsko (17. i 18. svibnja), Mladih vjernika (24. svibnja), Obiteljsko hodočašće Zagreba (1. lipnja), Bolesničko hodočašće (krajem lipnja), Varaždinsko zavjetno (5. i 6. srpnja), Zagrebačko zavjetno - 226. po redu (12. i 13. srpnja), Margaretsko (19. i 20. srpnja), Aninsko (26. i 27. srpnja), Božje Lice (od 1. do 6. kolovoza), Velika Gospa (od 14. do 17. kolovoza), Bartolovsko (23. i 24. kolovoz), Mala Gospa (od 6. do 8. rujna), Nedjelja imena Marijina (13. i 14. rujna), Bačkih Hrvata (26. rujna), Nedjelja Svete Krunice - Vojničko hodočašće (5. listopada) Misijska nedjelja (19. listopad) i Zahvalnica (26. listopada).

Inače sami vjernici hodočaste svake nedjelje i u radne dane kako u hodočasničkoj sezoni, tako i kroz cijelu godinu.

Listajući Bistričku Spomenicu čitamo da su hodočasnici bili iz mnogih župa sa svojim svećenicima iz svih krajeva Hrvatske, zatim iz Bosne i Hercegovine, Slovenije, kao i iz: Austrije, Italije, Slovačke, Češke, Poljske, Mađarske, Švedske, Njemačke, Australije, Japana, USA i dr. Hodočastili su naši iseljenici iz čitavog svijeta. Godinama župa Gornja Stubica otvara hodočasničku sezonu na Bijelu nedjelju. Tako je i ove godine hodočasnike predvodio gornjostubički župnik vlč. Ivan Špoljar.

Hodočastili su i: prognanici, udovice rata, Udruga roditelja hrvatskih branitelja, djeca poginulih roditelja, srednjoškolarci, studenti sa svojim profesorima, mladi pjesnici, učesnici Međunarodne konferencije šumarskih i tehničkih fakulteta Europe (iz 11 zemalja), akademici i mnogi drugi.

Bistrički proštenjari - romari pri ophodnom prostoru oko Svetišta pjevaju proštenjarsku ulaznu pjesmu:

Majko Božja Bistrička,
moli se za nas.

Mi smo Tvoji putnici,
zagovaraj nas.

Mi Ti ruke pružamo,
srce Te pozdravljamo:

Zdravo, zdravo, zdravo, Marijo!

Marijini pobožnici žure k ispovjednicama, a kupuju i zavjetne svijeće, obilaze svete prostore. Koliko su našli olakšanje i uslišanje u Mariji Bistrici, pred Svetom Bogorodicom, milosrdnom Supatnicom svih ljudskih boli. To se najbolje vidi na zavjetnim pločama i slikama čudesnih uslišanja.

Križni put na bistričkoj Kalvariji spada u najdublje proštenjarske doživljaje. Tu se redovito obavlja završna hodočasnička pobožnost. Križni put u Mariji Bistrici ima i petnaestu postaju - Uskrsnuće. To je prava cjelina, utemeljena na Bibliji i dvotisućljetnoj vjeri Crkve. To nam ulijeva uskrsnu nadu i vjeru u konačnu pobjedu dobra. Kao što je magistrale kruna sonetnoga vijenca, tako je i

NACIONALNO SVETIŠTE
MAJKE BOŽJE BISTRICKE

uskrsnuće kruna i smisao patnje Kristove i naše.

"Duša naša zagorski je kraj" - zapjevao je A. G. Matoš. U tom zagorskom kraju Marija je utemeljila svoj majčinski dom u Mariji Bistrici. Ima nezaboravne miline u tom zagorskom krajoliku, u tom skladnom prelijevanju livada i polja s blagim vinorodnim brežuljcima...

Na rastanku proštenjari pjevaju pjesmu oproštaja. Ista kao ulazna pjesma, ali sada: Zbogom, zbogom, zbogom Marijo!

PETO VOJNO HODOČAŠĆE U MARIJU BISTRICU

U Marijanskom svetištu u Mariji Bistrici priredeno je u nedjelju, 5. listopada peto vojno hodočašće. Sa svojim časnicima i dočasnicima hrvatski su vojnici i policajci, kao i brojni vjernici iskazali privrženost Majci Božjoj i majci domovini.

Taj dan je ustoličen msgr. Juraj Jezerinac za prvog hrvatskog vojnog ordinarija. Njegovu ustoličenje, kojim ga je počastio Sveti Otac, Ivan Pavao Drugi, pribivali su crkveni velikodostojnici i predstavnici vlasti. Sve se odvijalo dan nakon oproštaja s nadbiskupom zagrebačkim kardinalom Franjom Kuharićem i ustoličenje novoga nadbiskupa msgr. Josipa Bozanića. Vojni ordinarijat je osnovan zbog katoličkih vjernika u Hrvatsoj vojsci i policiji, rekao je Bozanić i pozvao te vjernike da unose kršćanska načela u vojsku i policiju, kako bi promicali red i sigurnost u Hrvatskoj državi.

Vojni ordinarij msgr. Juraj Jezerinac u svojoj propovijedi je na koncelebriranoj misi spomenuo kako će glavna odrednica vojnog ordinarijata biti mir i suranja sa svim ljudima i svim vjerama.

Čestitajući Jezerincu na imenovanju, kardinal Franjo Kuharić je istaknuo kako je njegovim imenovanjem Papa ponovno potvrdio svoju privrženost Hrvatskoj i hrvatskom narodu. Kuharić je pritom pozvao vojnike da se odgajaju u vrijednostima mira i pravednosti, kako bi vojska bila "škola čestitosti i poštovanja svake osobe".

Više tisuća pripadnika vojnih i policijskih postrojba sudjelovalo je u Križnom putu i

ponijelo simbol krunice kakve su imali i mnogi hrvatski branitelji u Domovinske ratu.

JUBILEJ UPRAVITELJA SVETIŠTA I BISTRICKOG ŽUPNIKA

Msgr. LOVRE CINDORIJA

Posljednje nedjelje u listopadu održano je zadnje ovogodišnje hodočašće u Nacionalnom svetištu Majke Božje Bistričke. Župnik bistrički i upravitelj Svetišta msgr. Lovro Cindori je proslavio 25. obljetnicu na službi župnika u Mariji Bistrici i 36 godina svećeničkog poziva.

Župniku i upravitelju Svetišta msgr. Lovri Cindoriju upravljenе mnoge čestitke ispred oltara od najviših predstavnika Crkve u Hrvata, svećenika, predstavnika vlasti i gostiju iz inozemstva, kao i hodočasnika, župljana i prijatelji.

Sigurno je da velike zasluge za uređenje Svetišta, gradnju Samostana karmelićanki pripadaju msgr. Lovri Cindoriju, kao i svećenicima i časnim sestrama, a poglavito kardinalu Franji Kuhariću, koji je sustavno hodočastio i kojega vjernici s radošću dočekuju. Oni su toplo pozdravili novoga nadbiskupa i vjeruju kako će on u tome slijediti kardinalov trag, ali i trag Alojzija Stepinca.

Od Bijele nedjelje do kraja listopada u Svetištu je hodočastilo oko 650.000 vjernika u 1997. godini, a za vrijeme službe msrg. Lovre Cindorija - kroz 25. godina (1972-1997) prošlo je kroz svetište preko 8 milijuna hodočasnika.

Na pitanje: Što to privlači ljude da toliko hodočaste u Mariju Bistricu? Msgr. Lovro Cindori je rekao:

-U Bistricu ljudi dolaze kao hodočasnici, dobronamjernici, prolaznici, znatiželjnici i svaki od njih odnese sa sobom dio svetišta. Netko pogleda na oltar i MBB., neto se divi građevini, zanosnom hodočasničkom pjevanju. Ipak, ono najglavnije jest "Čudtovorna Crna Bogorodica" kojoj ljudi dolaze i sebe donose kao prvi dar. Donose i svoju vjeru, svoju pjesmu, tugu, bol, obitelj svoju, bolesne, ranjene... donose ono što se nikome drugome ne može donijeti kao osobni poklon. To može primiti samo "Netko" tko je izišao iz božanskog svjetla da rasprši mrak i tamu ljudskih grijeha i raznih nevolja. Zato je MBB. u pjesmi "majčica..." a k njoj dolaze "dječica" i njoj daju svoja "srdašca". Tu nema patetike. Ljudima je život težak, grijeha nam je dosta i zato traženje milosti i milosrda vodi ljude u Marijino bistričko svetište. -

Hrvatski Glasnik, glasilo župe Hrvata Soli nema svojih stalnih donatora. Gospodin Cindori je potporni stub i dobročinjetelj Hrvatskog Glasnika. Takvi ljudi kao msgr. Cindori, širokih duša i velikog srca, rade za svekoliku hrvatsku stvar cijeli svoj život. Neka se naša zahvalnost pridruži brojnim zahvalama kojemu ove godine stižu, a naše molitve neka budu namjesto cvijeća za jubileje. VELIKO HVALA!

Pripremio: Juraj Novosel

Hrvatski Glasnik, listopad 1997.

ALOIS MOCK U TUZLI

Gosp. Alois Mock je u nedjelju,
26. listopada 1997. godine svečano
otvorio Austrijsku biblioteku u Tuzli - poklon
Vlade Republike Austrije Tuzli.

Prema Programu gosp. A. Mock umirovljeni vicekancelar i ministar vanjskih poslova Republike Austrije, i V. Inzko, veleposlanik Republike Austrije u BiH sa suprugama i suradnicima položili su cvijeće na Kapiji i poželio pokoj žrtvama masakra 25. svibnja 1995.

Zatim su obišli Aleju mladosti i položili vijence na Spomen-obilježje žrtvama masakra.

U "Aleji slobode" poklonio je gradu Tuzli kip "Andeo mira", autora Nesima Tahirovića.

Domaćini su bili Općina Tuzla i Narodna i univerzitetska biblioteka Tuzla, a svečanosti su bile u Biblioteci.

Gosp. Alois Mock s pratnjom bio je ujutro na sv. misi u župnoj crkvi sv. Petra i Pavla i pohodio Franjevački samostan.

Gvardijan fra Petar Matanović pozdravio je u crkvi gosp. Aloisa Mocka i zamolio kao duhovnog brata za

svesrdnu pomoć katolicima ovoga kraja. - Nalazimo se u vrlo teškoj situaciji, odlaze mlađe obitelji i mladi ljudi uopće. Postali smo crkva starih i ta se tendencija nastavlja.

Ako se nešto bitno ne promijeni na gospodarstvenom i političkom smislu neće biti moguće zaustaviti odlazak kao i osigurati povratak mladih ljudi. Kao ilustraciju navodim činjenicu da je samo u ovoj župi, u ovoj godini, umrlo oko 120 ljudi, a svega je bilo 20 novokrštenih, koji su rođeni u ovoj godini. -

Moramo napomenuti da nijedna institucija Hrvatskog naroda u Tuzli (Hrvatski dom, HKD "Napredak", Hrvatski glasnik, Katolički školski centar, pa ni Samostan) nisu od organizatora primili pozivnicu da budu nazočni tom događaju u našem gradu.

ALOIS MOCK NA SVETOJ MISI U FRANJEVAČKOJ CRKVI U TUZLI

SUSRET S GWARDIJANOM FRA PETROM MATANOVIĆEM

DUŠNI DAN, KRIZANTEMA

Dušni se dan s blagdanom Svih svetih povezuje u nerazdvojev dvolist. U novije se vrijeme zove i Dan mrtvih. To po sebi nije dvojbena izraz.

I Talijani ga zovu Il giorno dei morti. Ipak, ustalo se - i to smišljeno - u prošlom režimu koji je ispovijedao, rekli bismo, religiju bez duše, religiju materijalizma, po kojoj je čovjek puka materija, tvar, bez duše.

Zato radije govorimo o Dušnom danu, o danu duša. Vladimir Nazor ima lijepu elegiju Seh duš dan (doslovce: Svih duša dan).

Pridjev dušan, naslanja se na imenicu duša, ali je rijedak. Čuje se samo u složenicama bezdušan, velikodušan. Podsjetimo i na lijep i značajan izraz duša od čovjeka.

U nazivu Dušnog dana skriva se vjera u besmrtnost duše ili u prekogrobni život. U kršćanskoj vjerovanju ta se vjera izražava: "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni".

Na Dušni dan sjećamo se svojih pokojnika, kitimo njihove grobove, naručujemo za njih mise zadušnice. U isto vrijeme čovjek razmišlja o vlastitoj egzistenciji.

Osjeća se povezan sa svojim korijenima, ali i dužnikom svojim

budućima. Stoga se Dušni dan vrlo intimno utkao u našu civilizaciju.

Oko Dušnog dana svio se čitav grozd hrvatskih riječi o kojima bi danas valjalo razmisлити.

U prvome redu tu je duša, srodna s riječju dah i duh, a nadovezuje se na temeljno čovjekovo iskustvo disanja.

Postoji i cvijet Dušnoga dana, krizantema.

Njoj je vrijeme upravo o Svima svetima, o Dušnome danu. Ima bogat i dugotrajan cvat, izdržljiva je i na studen. Zbog svoje vitkosti i bujna cvata, zbog svoje ljepote zove se krizantema: grčki khrizos = zlato, anthos = cvijet - dakle, zlatni cvijet. Budući da cvate u kasnoj jeseni, zove i se i jesenčica, jesenjak, mrazovac i sl.

Prof. dr. Bonaventura Duda

DTS
d.o.o. TUZLA p.o. **ING**

§ FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA

OBILJEŽAVANJE DRUGE OBLJETNICE RADA OPĆE REALNE GIMNAZIJE

U subotu 4. listopada o. g. svečano je obilježena druga obljetnica rada Opće realne gimnazije u Tuzli.

Pripreme za obilježavanje Dana škole su ove godine počele vrlo kasno, ali su se svi učenici i profesori marljivo predali radu.

U dvorani bivšeg Radničkog univerziteta su učenici predstavili sve svoje izvanškolske aktivnosti.

Slobodno mjesto se teško moglo naći, jer su učenici željeli vidjeti svoje prijatelje

kako pjevaju, recitiraju i glume.

Najbolja točka je bila izvođenje ulomaka biblijske "Pjesme nad pjesmama", za što su najzaslužniji Slađana Čosić i Marinko Ostojić, koji su glumili zaručnike, i odlična prilagodba teksta profesorice Marice Petrović.

Poslije priredbe učenici, profesori i roditelji su se okupili u Hrvatskom domu, gdje su počašćeni prigodnom zakuskom.

Dodite i pogledajte što radimo i sljedeći put.

POSJETI NAŠEM KATOLIČKOM ŠKOLSKOM CENTRU "SV. FRANJO"

Dana, 27. rujna su učenici i profesori KŠC-a "Sv. Franjo" u Tuzli ugostili svoje kolege i prijatelje iz KŠC Sarajeva i Zenice. Tom prigodom održani su i sportski susreti u košarci (za momke) i u odbojci (za djevojke).

MLADOST GIMNAZIJE U VELIKO PJESMI NA PJESMAMA

GIMNAZIJALCI U ULOZI FRA GRGE MARTIĆA, FRA IVANA FRANJE JUKIĆA, FRA MATIJE DIVKOVIĆA I FRA NIKOLE GRANIĆA

Kao i prošle godine u košarci su trijumfirali Tuzlaci, nadmoćno pobijedivši Sarajlije, dok su nas Zeničani dobro namučili, pa su čak igrani i produžetci.

Nažalost u odbojci se pomovala prošlogodišnja priča, te su naše predstavnice završile na posljednjem mjestu, dok se Zeničankama ni ojačana sarajevska ekipa nije mogla oduprijeti. Poslije napornih utakmica, svi prisutni, i igrači i navijači su pozvani na osvježanje u Samostan.

Športski susreti su postali lijepa tradicija i svi se radujemo budućim natjecanjima.

Vidimo se dogodine u Zenici!

Gordan Duhaček

Hrvatski jezik u hrvatskome Saboru

STOTINU I PEDESET GODINA SLUŽBENE UPORABE HRVATSKOG KNJIŽEVNOG JEZIKA

23. listopada, prije 150 godine hrvatski je državni Sabor donio povijesnu odluku: hrvatski jezik postaje službenim jezikom.

Bila je to kruna pregnuća da se ostvari pravo na uporabu hrvatskoga jezika u Saboru i snažan dokaz pobjede državotvorne ideje koja je, usuprot svim povijesnim zaprekama, izdržavala zahvaljujući upravo Saboru.

Taj je zaključak Sabor Kraljevine Dalmatinske, Hrvatske i Slavonske potvrdio na zasjedanju u lipnju i srpnju godine 1848. o prigodi ustoličenja bana Josipa Jelačića.

U nacionalnu memoriju kao važan datum upisan je 2. svibnja 1843. kada je Ivan Kukuljević Sakcinski na hrvatskome jeziku održao govor u Saboru.

Kukuljević je ustao u obranu prava Hrvata da svojim jezikom govore u

IVAN KUKULJEVIĆ SAKCINSKI

svome Saboru, da svoj jezik umjesto latinskoga, uzdignu na razinu diplomatičkoga i da se obrazuju na materinskome jeziku.

Taj je govor bio i pohvala ljepoti hrvatskoga jezika, onoj što je utisnuta na "svetome kamenu" Bašćanske ploče.

U tadašnjim političkim prilikama, obilježenima žestokim pokušajima madžarizacije, svojim je istupom Kukuljević pokazao spremnost i odlučnost Hrvata da se suprotstave pritiscima koji su atakirali na njihovo nacionalno biće.

Borba za hrvatski jezik postala je sinonimom borbe za hrvatsku opstojnost, ne samo u 19. stoljeću već do današnjih dana.

HG

SUSRET

Nas Bosnom je bio svibanj. Tako je osjećala i tako govorila.

Baš od one teško godine koja je promijenila sve, i Ana je promijenila svoj odnos prema svibnju.

Što sve može stati u ovaj mjesec?

Njezino djetinjstvo u malom bosanskom gradu, smješteno u uspomenama bilo je najprepoznatljivije po svibanjskim događajima.

Jutarnja buđenja i gradska limena glazba! (To se tada tako zvalo. Sve su ostale glazbe bile muzike, osim ove.)

Izlet s roditeljima, braćom i prijateljima u susjedni gradić koji je imao Banju. Tamo su išli svi. Oni odani režimu dolazili su ranom zorom, i to se zvalo - prvomajski uranak, a oni drugi, u koje je pribrajana i njezina obitelj, pristizali su kasnije.

Razlikovali su se po tome što su prvi imali crveni karanfil u reveru kaputa, a drugi nisu.

U školi-najznačajnija priredba u prigodi Dana pobjede nad fašizmom. Redovito je pjevala i recitala.

Pa slet! Toga se najradije sjeća.

Već s proljeća uzimali bi profesori tjelesnoga i glazbenoga odgoja po nekoliko učenika iz svakoga razreda i započinjala je velika priprema. U svibnju su sve gradske škole dolazile na stadion i tu uskla-

divale držanje i pokrete najljepšeg dijela svojih stanovnika. Jedne su godine išli i u Glavni grad i tamo plesali sa mladima iz svih naših zemalja. (Tako je govorio Anin otac, nikada nije rekao "iz naše zemlje". U svibnju se udala. U svibnju rodila svoje drugo dijete. U svibnju je umro Predsjednik.

1992. godine čekala je svibanj usamljena i uplašena. Nije bila u rodnom gradu. Tamo su bili roditelji i brat i "grad je pao" - tako su govorili. To je značilo da nije mogla otputovati niti telefonirati. Imala je troje djece i jesenas je ostala bez muža. Osjećala je strah. Svi su joj govorili kako je snažna i kako stoji čvrsto na zemlji.

Uhitila ju je mala snaga, što bi rekao prijatelj, Dalmatinac i osjećala je kako lebdi. Ništa od onoga što su drugi govorili.

Srbi su odlazili iz grada. U novinama je čitala da je to znak opasnosti. Imala je među njima dosta kolega i poznanika.

U petak se s Azrom i Miljom vraćala kući. Grad je bio pun vojske. One su putovala na vikend. Zajedno su došle sve do Sjenjaka. Nisu je ni na što upozorile.

Kada je zapucalo, djeca su bila u kući. Ti dani s početka rata, dok se još nadala da će se desiti čudo i da će sve samo od

sebe proći, ostali su u njezinoj glavi mutni i daleki. Kao da joj je netko o njima pričao.

U svibnju ove godine desilo se razrješenje tog Gordijevog čvora u njezinoj glavi. Stajala je s Azrom na Slatini kad se od jednom pred njima našla Milja Glogov. Azra je rekla da žuri i, bez pozdrava, izbjegla susret sa starom znanicom. Ana je ostala. Poljubile su se kao da između njih nije bilo onih pet godina. Pričale su o djeci, teškom životu i, na kraju, izgovorena je očekivana rečenica koju je Ana prezirala: Što nam je ovo trebalo?

Nad Bosnom je bio svibanj. Azra i Milja su bile članice Saveza komunista. Bile su, bliske, istomišljenice. Ana je bila na drugoj strani, daleko od njih. I sada je na drugoj strani, još dalje. Onda se družila i razgovarala s njima, i sada razgovara i s jednom i s drugom. Ta distanca koju je uvijek osjećala ništa se nije pomjerila.

"Prijatno si me iznenadila. Svi nekuda žure ili okreću glavu, a ti se nisi ništa promijenila, "čuła je Miljin glas mutan i dalek kao svibanjski dan 1992.

"Ništa se nisi promijenila".

Njezine kolegice, bivše komunistkinje bile su joj stranci i onda i sada. One su se promijenile, ali između Ane i njih nema susreta.

"Ja nikad neću znati gdje se sastaje naš različiti smisao" napisao je A. B. Šimić, promatrajući svijet u kome nije bilo duha - svijet materije.

Marica Petrović

Naši u svijetu

DEJAN IVANOVIĆ, GITARIST

Dejan Ivanović, najbolji je student Muzičke akademije u Zagrebu - IV godina, prosjek ocjena 5. Osim što studira, nastupa na koncertima širome Europe. Ovdje ćemo spomenuti samo neke značajnije njegove nastupe u 1997. godini:

- Sudionik je Koncerta najboljih studenata Glazbene akademije u Zagrebu - ožujak 1997;

- U travnju je održao solistički koncert u Zagrebu;

- Sudjelovao je na festivalu gitare najviše svjetske razine u Amsterdamu, gdje je na završnom koncertu najboljih imao veoma zapažen uspjeh; (travanj 1997.);

- Na Međunarodnom natjecanju gitarista u Bukureštu osvojio je drugu nagradu - lipanj 1997.;

- Sudjelovao je na Svjetskom festivalu glazbe, opere i kazališta u Edinburgu u vremenu od 18. do 23. kolovoza 1997., gdje je održao pet solističkih koncerata, izuzetno zapaženih, uz odlične kritike stručnjaka.

- Od 27. kolovoza do 2. rujna 1997. sudjelovao je na Međunarodnom natjecanju gitarista "Francisco Tarrega" u

Benicasim-u, Španjolska. Na tom natjecanju sudjelovali su predstavnici iz 55 država. Dejan je ušao u finale. U Španjolskom tisku objavljen je članak sa njegovom slikom za vrijeme muziciranja kao o najboljem sudioniku takmičenja.

- Od 15. do 23. rujna na poziv prof. Dešpalja sa Muzičke akademije iz Zagreba sudjelovao je kao specijalni gost i njegov asistent na Seminaru muzičara u Zadru.

Pored toga već je Ivanović tri godine stalni član zagrebačkog zbora COLLEGIUM PRO MUSICA SACRA sa kojim je prošle godine

na jesen na takmičenju zborova u Jeruzalemu osvojio drugu nagradu. Prošle godine, kao i ove krajem srpnja i početkom kolovoza sudjelovao je na glazbenim svečanostima u Medugorju. U svibnju ove godine imao je polusatni nastup na HRT u okviru emisije DOBRO JUTRO HRVATSKA, a u lipnju imao je polusatni nastup na Radio-Zagrebu.

Profesor gitare Darko Petrinjak već sada preporuča Dejanu da bi trebao tražiti sponzora za nastavak školovanja na postdiplomskom studiju u nekom centru

Europe ili Svijeta. Svakako tijekom ove školske godine trebalo bi naći mogućnosti za školovanje na postdiplomskom studiju, jer je Dejan izraziti talent, te bi njegovo napredovanje trebalo stimulirati i omogućiti. Danas se Dejan školuje u izuzetno teškim uvjetima, minimalna sredstva za život, rad i školovanje. Treba cijeniti to da on vrlo uspješno predstavlja naš narod, grad Tuzlu, Tuzlansko-podrinjski kanton i Bosnu i Hercegovinu u Svijetu. Uvjereni smo da će se naći sponzor i donator za našeg Dejana!

HG

NARODNO POZORIŠTE TUZLA

Narodno pozorište Tuzla osnovano je kao državna institucija kulture 1949. godine. Kazališna tradicija Bosne kao i ovog grada mnogo je starija i seže daleko u prošlost.

U Tuzli je osnovano "Prvo bosanskohercegovačko narodno pozorište" 1882. godine.

I sarajevsko Narodno pozorište koje je osnovano 1920. godine, započelo je svoj rad u Tuzli.

I u prošlosti i u ranije vrijeme, kazališni život Tuzle karakterizira djelovanje brojnih amaterskih kazališta i alternativnih grupa.

Narodno pozorište Tuzla od svog osnivanja kao i tijekom proteklih pet decenija, bilo je vodeća institucija kulture u gradu, i živo žarište teatarskih i uopće kulturnih zbivanja (festivali, revije, susreti, manifestacije).

Narodno pozorište Tuzla izdavalo je časopis "Pozorište", koji je izlazio punih četrdeset godina, a ugasio se početkom agresije na Bosnu i Hercegovinu.

Od svog osnivanja pa sve do danas, Narodno pozorište je imalo svoje "kućne pisce": A. Muradbegović, D. Sušić, M. Mitrović, N. Alispahić, F. Alispahić, Z. Jugović. Kad je riječ o umjetničkom ansamblu, kazališnim radnicima, kao i repertoarskoj politici, narodno pozorište je oduvijek bilo kazalište multinacionalnog tipa, otvoreno za sve one koji prihvataju poetiku teatra bez granica, i umjetnosti namijenjene svim ljudima. Tuzlanski teatar nosio je, afirmirao je opće vrijednosti i u toku ovog posljednjeg rata.

Narodno pozorište Tuzla uspjelo je opstati i aktivno djelovati kroz sve četiri teške ratne godine. U toku rata izvedeno je dvanaest premijernih predstava, i oko dvije stotine repriza. Karakteristika ovog teatra je mobilnost, što se potvrđivalo i u najtežim ratnim vremenima.

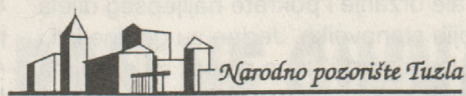
Rat je osiromašio i osuo umjetnički ansambl Narodnog pozorišta. U toku rata obnovljen je rad Dramskog studija iz čijih redova je podmladen i osvježen glumački ansambl. Obnovljen je i rad Dječije scene, i osnovana lutkarska scena.

Rat je donio veliko zlo i pozorištu.

Zgrada Narodnog pozorišta, koji se nalazi u strogom centru grada, pogodan je granatama. Inače, osnova ove kazališne zgrade i zemljište, baština je Hrvatskog doma iz Tuzle koja je 1949. godine oduzeta. Oštećenja su privremeno sanirana. Tehničko-scenska oprema je dotrajala, u stanju je kad su tehničko-scenski uvjeti svedeni na nedopustiv minimum. Potrebna su značajna materijalna ulaganja da bi teatar mogao funkcionirati.

Umjetnički ansambl trenutno broji dvadeset i jednog člana, uključujući i dramaturga, redatelja, scenografa.

Mladima je nužna edukativna pomoć, kao i angažiranje novih redateljskih imena. U ovom smislu Narodno pozorište je ostvarilo

MOLIÈRE

kontakte i dogovorilo suradnju sa Krajevskim kazalište iz Den Haga (Nizozemska) i BOHUSLANS TEATROM iz Uddevalle (ŠVEDSKA).

Dakako, ovaj vid suradnje žele i nadalje širiti i osmišljavati.

Poznavajući kazališni život na balkanu i u Europi, u narednom periodu bi bilo neophodno zbog zadovoljenja kulturnih i duhovnih potreba naroda na ovim prostorima, pokušati sanirati postojeće nedostatke u tehničkom segmentu Pozorišta, što znači nabavkom nove opreme, omogućiti kvalitetan iskorak pozorišne umjetnosti.

Pored postojeće zgrade Pozorišta, neophodno bi bilo staviti u funkciju dvoranu Bosanskog kulturnog centra, koja bi paralelno sa Narodnim pozorištem, mogla osnažiti kulturu u našem regionu. Tako bi se građani Tuzle postupno privikavali na drugi prostor jer, za očekivati je da se postojeća zgrada vrati u vlasništvo Hrvatskoga doma.

Pored tih tehničkih aktivnosti, neophodno je u našu sredinu dovesti provjerene i afirmirane umjetnike. Trebalo bi razmišljati da se u suradnji sa Univerzitetom u Tuzli, omogući otvaranje isturenog odjeljenja Akademije scenskih umjetnosti, odsjek gluma. Takva iskustva postoje u Osijeku.

Utvrđen je okvirni repertoar za sezonu 1997/98. godinu, kao i Program obilježavanja 100 obljetnice osnivanja Prvog profesionalnog bosanskohercegovačkog kazališta u Tuzli (1898-1998).

Predloženi okvirni repertoar je upravo takav: primjeren raspoloživim snagama (glumci, redatelji, suradnici). I pored toga, neki prijedlozi zasigurno prelaze granice ovih uvjetovanih skromnosti (don Huan, Mešin smrtpis, San ljetne noći, Hemidbeg)

ali sa više želje i angažmana zasigurno se i oni mogu uspješno realizirati.

Teatar je svikao na neizvjesnost i lomne promjene. Možda upravo te činjenice i čine takvim kakvi su: uporni snivači koji nikada i ni po koju cijenu ne odustaju od igre.

I neugasive želje da se pokazuju i dokazuju, unatoč svim teškoćama.

Da bi poboljšali učinak i rezultat u ovoj sezoni uprava se opredjelila za dovođenje kvalitetnih i provjerenih umjetničkih kadrova iz drugih kazališnih centara.

U srijedu, 22. listopada o.g. Tuzlaci, koji su imali sreću da nabaviti ulaznice, mogli su vidjeti i uživati u zasigurno jednoj od najboljih i najuspjelijih predstava u ovoj kući.

Tuzlanska predstava DON HUAN u režiji zagrebačkog reditelja Zlatka Svibena realizirana je kao zajednički projekt Narodnog pozorišta Tuzla i Festivala svjetskog teatra (MESS) Sarajevo. Ujedno, ova predstava predstavlja prvi i udarni teatarski događaj u novoj kazališnoj sezoni Tuzlanskog narodnog pozorišta.

Prilikom adaptiranja ovog poznatog Molijerovog djela, reditelj i adaptor Zlatko Sviben posezao je za trima prijevodima DON HUANA: korišteni su prijevod Radovana Ivičića, Mladena Leskovca i Danila Kiša. U kompilirani tekstualni predložak predstave interpolirane su i scene iz KAMENOG GOSTA Aleksandra Sergejeviča Puškina u prijevodu Tomislava Prpića.

Pored redatelja, adaptatora, i koautora scenografskih rješenja Zlatka Svibena, predstava DON HUAN okupila je čitav niz zanimljivih i značajnih suradnika: kostimograf Željko Nosić, autor scenske glazbe Asim Horozić, suradnik za scenski pokret Antun Marinić, lektori mr. Nijaz Alispahić i Izet Hajdarhodžić.

Glumački ansambl Narodnog pozorišta pojačan je sudjelovanjem gostujućih glumaca: Izeta Hajdarhodžića, profesora Akademije dramskih umjetnosti i glumca, iz Zagreba, Miralema Zubčevića, profesora Akademije scenskih umjetnosti iz Sarajeva i glumca, Selme Alispahić bosansku glumicu, koja se tokom svog boravka u Londonu afirmirala kao izuzetno talentirana i ambiciozna, gdje je između ostalog igrala u više značajnih kuća Londona i snimila jedan TV-film.

Uz standardnu ekipu naših glumaca u glumački ansambl nakon šest godina izbjivanja iz umjetničkog ansambla, vratio se glumac Emir Hadžihafizbegović.

Zasluga za osnaženja i osvježenja kazališnog života u Tuzli pripada gospodi: Eldinu Tabučiću, direktoru, Sulejmanu Kupusoviću, umjetničkom rukovodcu, mr. Nijazu Alispahiću, dramaturgu, kao i svim drugim djelatnicima ove naše kazališne kuće.

HG

Dubravko Lovrenović

BOSANSKO-HUMSKI MRAMOROVI - STEĆCI

1) Na postamentu baštine

Jod od konca XIX. stoljeća, kada se ukorijenilo mišljenje da su stećci isključivo vezani za tzv. bosanske heretike i da predstavljaju "bogumilska groblja", nad nekropolama bosansko-humskih stećaka do danas lebdi magla tajanstva, legende, mita, magije i romantike, iako je u međuvremenu kritička historiografija uglavnom uspjela odgonetnuti njihovu pojavu, razvoj i osnovnu umjetničku poruku. O umjetnosti stećaka napisana je opsežna literatura i malo koja pojava je izazvala toliko različitih i oprečnih interpretacija. Mi se nećemo baviti divergentnim teorijama niti suprotstavljenim mišljenjima - naš zadatak sasvim je druge naravi: na temelju provjerenih i provjerivih činjenica, na osnovi usuglašenih mišljenja, prikazati svijet stećaka i njihovu osebujnu umjetnost u obzoru europske srednjovjekovne duhovnosti unutar koje su stećci nastali, razvijali se i bujali, poprimajući različite forme, različite umjetničke ukrase i posebna obilježja...

a) U kontinuitetu sepulkralne prakse

Rješenje pitanja porijekla stećaka - bez sumnje jednog od ključnih problema vezanih za ovaj jedinstveni fenomen u sepulkralnoj praksi medievalne Europe - predstavlja prvi, možda i najvažniji metodološki iskorak u svijet bosansko-humskih mramorova.

Za njihovo pravilno, autentično sagledavanje, od neprocjenjive je važnosti činjenica da se stećci i ne javljaju kao usamljena, izoliran pojav, već kao dio neprekinutoga sepulkralnog kontinuiteta na bosansko-humskom području čiji korijeni sežu duboko u pretpovijesno vrijeme. Tako postaje kristalno jasna čvrsta vezanost stećaka za lokalitete starijih epoha - pretpovijesna naselja i kulturna mjesta, antičke aglomeracije i groblja, kasnoantičke i ranosrednjovjekovne crkve i utvrđene gradove.

Važan, neizostavan element ovoga kontinuiteta ogleda se u činjenici da nekropole stećaka pripadaju tzv. grobljima na redove, čija pojava je označila epohalnu promjenu u sepulkralnoj praksi europskog ranog srednjeg vijeka. I ovdje se pojava stećaka manifestira prvenstveno kao određena faza u sublimiranju ranijih tradicija i njihovu prenošenju i zavještaju u budućnost.

b) Evolucija oblika

U kompleksu pitanja vezanih za umjetnost stećaka od presudne je važnosti cijelu pojavu sagledati u razvojnim fazama, tj. utvrditi osnovne linije njezine evolucije. Jer, to biva jasno već na prvi pogled: stećci su, poput žive materija, od jednostavnih oblika koji su i najbrojniji, rasli i mijenjali se, sazrijevali i postajali otmjenijima, prateći u stopu kako opća kulturna i umjetnička kretanja europskog

prostora tako i razvojnu liniju bosansko-humskoga društva na političkom, ekonomskom i kulturnom planu. Na stećcima su sva ta prožimanja, sve razvojne plime i oseke širih i lokalnih dometa i ukelsani i ispisan. Pandan ovoj pojavi nalazimo u razvoju bosansko-humskog minijaturnog slikarstva.

Razvoj, odnosno rast i metamorfoza od jednostavnijih i manjih k složenijim i većim oblicima jedna je od prvih značajki stećaka, a "vizuelna transpozicija ovih irealnih komponenata je ono čime nam se ova ostvarenja najsuštinskije i najupečatljivije prezentiraju."

Najstariji i najrasprostranjeniji, početni oblik stećka, položeni monolit - ploča - model je grobnoga spomenika poznat širom europskih prostora. Najstarija ploča koja se može smatrati stećkom je ploča iz druge polovice XII. stoljeća s natpisom trebinjskog župana Grda.

Slijedeći, napredniji oblik stećka predstavljen je tzv. sandukom i sarkofagom

(sljemenjak). Prvi stećci u obliku sanduka susreću se oko polovice XIV. stoljeća, najavljujući početak zrele razvojne faze umjetnosti stećaka. Uze utjecaja drevnih kultura, na pojavu ovoga oblika stećka uzdignutoga do "snažne monumentalnosti" jako su utjecali antički sarkofazi i romanička umjetnost Primorja. Posebna varijanta ovoga oblika potencirana je prisustvom postolja, da bi se u tzv. dvostrukim sanducima na dvostrukom postolju dodatno usavršila i početkom kršćanskog vremena kada se prvi put javlja sredinom III. stoljeća. IZ Italije sarkofag se kasnije, raširio po cijeloj srednjovjekovnoj Europi preuzimajući u svojim ukrasima čitav repertoar kršćanske umjetnosti od klasičnih biblijskih motiva do romaničkih i gotičkih ilustracija. Antički sarkofazi s bosansko-humskog područja i iz dalamatinskih gradova, uz sepulkralnu tradiciju u kojoj je ovaj oblik obilježavao kuću kao temeljni element ljudske egzistencije, presudno su pridonijeli pojavi ove forme stećka.

U kasnijoj, zreloj fazi, polovicom XV. stoljeća, javlja se oblik križa klesan u raznolikim formama - u osnovnoj konturi ili antropomorfnoj - i forma stele i cipusa koja, također, očito podražava starije antičke oblike.

Oblici orijentalnog porijekla - stup, obelisk i nišan - obilježili su kraj jednog i otvaranje novog poglavlja povijesti stećaka postajući uz križ trajni znak grobnoga spomenika.

Pored ovih i umjetničkih zračenja iz udaljenih krajeva Europe, i domaći narodni genij koji je oslonjen na staru slavensku baštinu vremenom izvršio užu selekciju motiva, prilagodio ih svojim shvaćanjima, mogućnostima i potrebama, aktivno je sudjelovao u oblikovanju nadgrobnih spomenika srednjovjekovne Bosne. Izvjesno je da bez njihove plodne kooperacije ne bi bilo ni finalnoga proizvoda, izvjesno je, nitša manje, da je svaka od ovih komponenti na svoj način važna u procesu uobličavanja, transformacije i stapanja različitih utjecaja ali, ipak, prednost nesumnjivo treba dati ovoj posljednjoj, bosanskoj komponenti, kojoj je pripala završna, najvažnija uloga. Njezin presudni značaj u ovom procesu potvrđuje i naglašena sličnost nekih ornamentata sa stećaka s ornamentima današnjeg narodnog veza i rezbarstva.

Nastavak u sljedećem broju

"TUZLANSKI KISELJAK"

Prastaro je čovjekovo iskustvo s mineralnim vodama. Naša su današnja saznanja o njihovoj vrijednosti mnogo potpunija i bogatija nego što bijahu iskustva pretpovijesnih ljudi. Zato se i ne čudimo njihovom vjerovanju kako su izvori mineralnih voda sjedišta božanstava, iz kojih priteče na površinu zemlje Bogom dana snaga i zdravlje. I još nešto, što je duboko u naravi čovjeka, užitek! Kad je riječ o pijenju mineralne vode i to ove koju predstavljamo, nema opasnosti da zbog poznate ljudske slabosti prema uživanjima, predem u opasno područje gdje počinju zdravstveni problemi. Upravo obratno, počeli smo rješavati takve probleme! Ali iznad svega tu je pijenje radosni doživljaj druženja s tajanstvenim bogatstvom zemlje!

Oslobađanje CO₂ (ugljičnog dioksida) iz slabašne ugljične kiseline - koja, međutim, čini takva čuda u utrobi Zemlje - upravo je optimalno da raznježi naše osjetilo okusa, ali i osjetila vida i sluha. Uz specifičan i neobično ugodan okus uvjetovan otopljenim mineralima, javlja se neodoljiva želja da se ude u tajne toga prirodnog bogatstva. Neophodno je, dakle, bar kratko čavrljanje o kemiji.

Prvo nekoliko značajnih opaski o tom čudesnom spoju vodika i kisika zvanom voda.

Uz poznate činjenice da oko 70% površine našeg planeta zvanog Zemlja čini voda, a približno isti postotak težine prosječnog čovjeka čini također voda (rekli bi ljudi - čovjek je Zemlja u malom!), većini ljudi nepoznate su dvije značajne činjenice. Prva je opći manjak pitke vode, problem koji one koji o tome razmišljaju i te kako zabrinjava. Stara Europa je svoje zalihe pitke vode drastično smanjila, onečistivši nerazumno svoje površinske vode. Srećom postoje i zalihe dubinskih voda koje, međutim, imaju i drugu cijenu.

Ljudi koji još mogu koristiti za piće kondicionirane površinske vode dobro znaju kako je otužno gašenje žedi takvom vodom. Oni postaju sve svjesniji vrijednosti dubinskih mineralnih voda. Druga značajna, stručnjacima dobro poznata, činjenica je da dobar dio stanovništva u takozvanoj trećoj životnoj dobi pati od kronične žedi, točnije kroničnog manjka vode. Pritom nisu opće svjesni da im je dobar dio zdravstvenih teškoća na fizičkom i psihičkom planu bar djelomično uzrokovan nedovoljnim unosom vode u organizam!

Osobna iskaznica svake mineralne vode nalazi se na boci. Tako svaki potrošač može saznati koje je to bogatstvo iz unutrašnjosti Zemljine kore došlo do njega.

Do danas je u mineralnim vodama pronađeno 60-tak elemenata, od kojih neki dolaze u većim količinama, iznad 1 mg na litru, a neki u manjim od toga, u tragovima. Najveći dio otopljenih krutih tvari čine elektroliti (jer ipak su to razrijeđene otopine), pozitivni (+) i negativni (-) ioni, kationi i anioni.

Tu je tajna osobnosti svake mineralne vode. Tajna pitkosti ali i ljekovitosti! Pogled na kemijski sastav vode koja je pred vama odmah vas vodi prema m a g n e z i j u - Mg. Vrlo malo ima mineralnih voda bogatih tim

mineralom. One su zbog izrazito specifičnog okusa, a naročito djelovanja, uvjetovanog osim magnezijem i sulfatima, namijenjene prvenstveno liječenju, naročito probavnih organa.

Količina magnezija u Tuzlanskoj kiselici je upravo takva da zadržava blagotvorno ljekovito djelovanje, a čini je izuzetno pitkom, čak neobično pogodnom za miješanje sa sokovima i vinom.

Sjetimo se da je magnezij treći najčešći mineral u Zemljinoj kori, a drugi najčešći ion u stanicama našega tijela!

Spoznaja da je magnezij životno važni, dakle esencijalni mineral nije novog datuma. Međutim, o sudbini magnezija u organizmu i simptomima, točnije sindromima uzrokovanim nedostatkom magnezija, znamo više tek zadnjih desetak godina. Nije zato čudno da su unatrag koju godinu police ljekarni i trgovina bogato opremljene preparatima magnezija u - tabletama, koji se nudi "kao antistresni mineral, preporučljiv osobito kod povećanih psihičkih napora, neuroze, depresije".

U tijelu je oko 60% magnezija u kostima, a oko 40% u ostalim tkivima, poglavito u skeletnim mišićima, jetri, eritrocitima. Tek oko 1% nalazi se u plazmi. Zbog pretežno unutarstaničnog smještaja magnezija nije

izrazito povećana, onda je jasno da nam stalno prijete manjak toga esencijalnog minerala i da nam je organizam izložen brojnim i ozbiljnim opasnostima.

Znakovi manjka mangelizija najviše se opažaju na: živčanom sustavu, skeletnim mišićima, probavnom sustavu, krvno-žilnom sustavu i u svezi s trudnoćom i menstruacijom.

Tablica: sindromi hipomagneziemije (prema Classenu i sur.)

1. Cerebalni oblik (neurotični, depresivni, epileptiformni)

Simptomi: pesudoneurastenija (nedostatak koncentracije, psihički i fizički zamor, depresija), vrtoglavica, neuroza, nesvjestica, trnci prstiju, oko usana.

2. Mišićno-tetanusni oblik

Simptomi: motorički nemir, grčevi u potiljku, grčevi mišića, tetanija, spazmi u šakama i stopalima.

3. Visceralni oblik

Simptomi: izmjenični proljevi i zatvor, crijevne kolike, grčevi sfinktera, laringo, kardio i pilorospazam, grčevi u predjelu urogenitalnog trakta.

4. Vaskularno-stenokardijalni oblik

Simptomi: stenokardija, tahikardija, ekstrasistole i drugi poremećaji ritma, povećana osjetljivost na digitalis.

5. Ginekološki oblik

Simptomi: dismenoreja, amenoreja, neredovite menstruacije, kasna menarha.

Dobro je znati:

- odavno je poznato da neprimjerena prehrane i nedostatak magnezija ubrzavaju razvoj ateroskleroze,

- nedostatak magnezija nepovoljno utječe na odnos zaštitnih i aterogenih lipida,

- magnezij, kao antagonist kalcija, bitno djeluje na smanjenje procesa zgrušavanja krvi,

- dokazano je kako je umiranje od ishemičkih srčanih bolesti u obrnutom razmjeru sa sadržajem magnezija u vodi i tlu,

- utvrđen je pozitivan odnos između smrtnosti od srčano-žilnih bolesti i odnosa kalcija i mangelizija u dnevnoj prehrani, jer veća količina mangelizija ima zaštitno djelovanje na srce i krvne žile,

- magnezij utječe na ravnotežu kalcija u mokraći i štiti bubrege od nastajanja kamenaca,

- magnezij je neobično važan za uspješnu reproduktivnu funkciju žene.

Napokon, ono što osjećamo ubrzo nakon što se okrijepimo čašom ove vode, ne misleći pritom na sve one udaljene efekte, to je onaj blagotvorni utjecaj na probavne organe, koji zahvaljujemo ponajviše mangeliziju i hidrogenkarbonatu. Utjecaj koji nam štiti želudac od stresova ali i naše nepažnje i loših navika.

Doista, što nego reći: blagoslovljen taj plod utrobe ZEMLJINE koji nam pruža takvu radost uživanja uz istodobno čuvanje i poboljšanje zdravlja! Za dug život i dobro zdravlje!!!

Dr. Nenad Vadžić, liječnik

tuzlanska banka d.d. tuzla

tuzlanska banka-ključ uspjeha

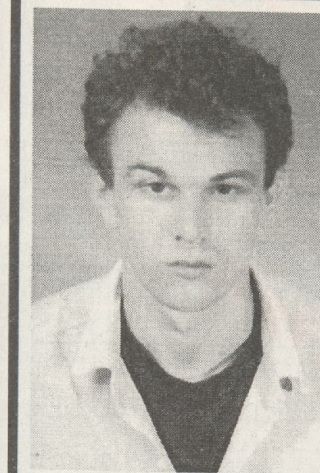
OBAVIJEST

Tuzlanska banka d.d. Tuzla poziva imaoce stare devizne štednje, koji još nisu izvršili usaglašavanje stanja na knjižici, da to odmah urade na šalterima Banke ili na šalterima njenih filijala.

Time ćete potvrditi svoja prava koja proizilaze iz Zakona o realizaciji potraživanja građana u postupku privatizacije kojim su regulirana i potraživanja građana koja proizilaze po osnovu stare devizne štednje.

Molimo štediše da sa sobom ponesu i ostalu dokumentaciju koju imaju kao potvrdu posjedovanja bilo kojeg od oblika štednog uloga u ovoj Banci u cilju provjere i upisa adresnih podataka.

TUZLANSKA BANKA DD TUZLA, TEL. CENTRALA: 259-259

Dana, 2. studenog 1997. godine navršit će se tri tužne godine od smrti našeg dragog oca, sina, brata, šure i ujaka

ŠIME (FRANJO) TOMIĆ
02. 11. 1994 - 02. 11. 1997.

Dragi naš Šimo, vrijeme prolazi, ali neublažava tugu već potvrđuje bolnu istinu da nisi više s nama. Tvoj vječni dom posjetit ćemo 2. studenog na Husinu.

Vječno ožalošćeni tvoji: sin, otac, majka, sestre, zetovi i sestrići.
12. studenog 1997. godine navršit će se tužna godina od kada nas napusti naš

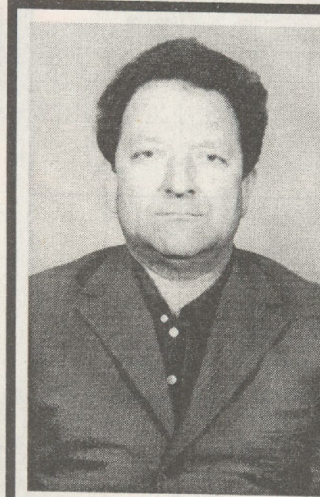

Gospodin je pozvao u vječni život 23. listopada 1997. godine dragog prijatelja

Prof. JURJA LONČAREVIĆA

Hrvatskog književnika
Neka mu svijetli vječna svjetlost. Počivao u miru Božjem.

Juraj

VIKTOR (BLAŠKO) IVELJIĆ
12. 11. 1996 - 12. 11. 1997.

S poštovanjem i ljubavlju čuvat ćemo uspomenu na tvoj plemeniti lik.

Tvoji najmiliji: supruga Mara, sinovi Zvonimir i Tomislav, snahe i unučad.

Dana, 2. studenog 1997. godine navršit će se dva mjeseca od tužnog rastanka sa najdražim suprugom i ocem

ILIJA DIVKOVIĆ ČIČA

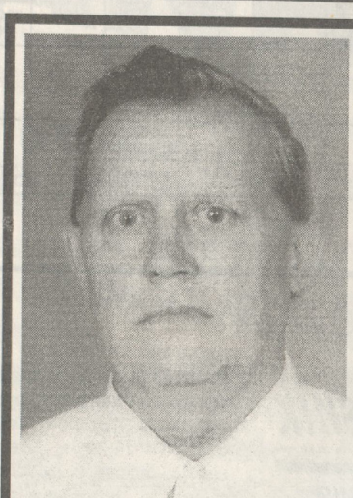
S ljubavlju supruga i djeca.

19. listopada 1997. godine navršilo se dvanaest godina od smrti naše drage

MILICE OSVALD

Uz molitvu, ljubav i tugu čuvat ćemo uspomenu na tebe.
Tvoj Rudolf sa sinovima.

22. listopada 1997. godine navršila se godina žalosti od smrti našeg dragog supruga i oca

PERE (JOZO) TADIĆA
iz Živinica

Vrijeme prolazi, a tuga i bol su u našim srcima.

Ponos što smo te imali ne može ublažiti tugu i bol što smo te prerano izgubili.

Počivaj u miru Božjem.
Ožalošćeni: supruga Marija, sinovi Dražen i Robert, kćerke Katica i Gordana.

- Divan je to osjećaj, kada tako obična fiziološka potreba kao što je pijenje postaje vrhunski užitek! -

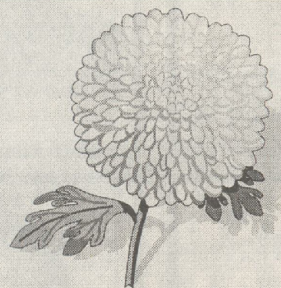
jednostavno utvrditi njegov manjak u organizmu. A od životnog je značaja jer je uključen u najrazličitije enzimske sustave, po nekim procjenama u najmanje 300 enzima.

Neophodan je u procesu stvaranja kostima, funkciji živaca i mišića, uključivši i srčani mišić. Dnevnu potrebu od 300 do 500 mg, koja je u trudnoći, u toku rasta i kod fizičkog i psihičkog napora osjetno veća, ne bi bio problem unijeti s hranom, da nam prehrambene navike i postupci s hranom nisu kakvi jesu.

U biljnoj hrani ima naročito mnogo magnezija, naročito u lišću i zmevlju (klorofil je derivat pirola s 3% magnezija). No, ako znamo da kuhanjem povrće gubi više od 50% magnezija, da se zamrzavanjem gubi oko 30% a da se rafiniranjem (industrijska prerada) gubi i više od 90% magnezija; ako znamo da su prehrambene navike većeg dijela stanovništva loše; ako znamo da je u vodama za piće izrazito malo magnezija; ako znamo da su potrebe za magnezijem zbog načina življenja

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

AUTOR ROBERT STRAUS	PATRONI CRKVE U TUZLI	VRSTA LOVAČKOG PSA	DIVOTA, KRASOTA	PJESME PUNE ZANOSA	KOLEKTIVNA MOLBA VISIM VLASTIMA	DVADESET I TREĆE SLOVO ABECEDA	BAVITI SE IGROM	"VLASTO- RUCNO"	PRIJE- VREMENO	LJUBITELJ VINO- GRADA	ZAPISATI DATUM	OZNAKA ZA AMPER	CJELO- KUPNI	ELEMENT TITAN	IZUZETAN UZORAK	PRAVITI PAKETE	GRAD U BRAZILU
AGRAR												AVAN KRITIČAR					
PUČKI NAZIV ZA VIOLINU						OGRANAK ALBANSKA TELEGRAF. AGENCIJA						STIH OD PET STOPA NOVI REDAK					
JEDAN OBRATNIK							JAVNI BILJEŽNICI MORSKA RIBA							MJESTO KOD OPAŠTJE GOVORNIK			
"AIR RADIO OFFICER"				PRIJATELJI TALIJANA EVROPSKA DRŽAVA								MINERALNA BOJA DIO ATLANTIKA					
POLUMJER KUGLE		DOTICATI GRČKO SLOVO						RAZDRA- ŽIVATI LATINSKO ZEN. IME									
JAPANSKO BOZANSTVO PLODNOŠTI						RAZRADITI NEKI PLAN VULKAN NA SICILIJU											STRUČNJAK ZA KRIMINO- LOGIJU
LUDOLF OV BROJ 3,14				ZAUZETI SJEDEĆI POLOZAJ OSMINA					NAPISAN SLJED MISLI SIMENS						"RVAČKI KLUB" UPRAVLJATI AVIONOM		
ŠESTI TON GLAZBENE LJESTVICE		RIBARSKA MREŽE STVARANJE IONA						OTOČJE U SKUPINI MOLUČKIH OTOKA				ZACINSKA BILJKA POSTOJAN, USTRAJAN					
BUKA GALAMA					NEUTRON LAGANA PLATNENA PATIKA												GRDITI
POLJSKA AVIO KOMPAN.				POKAZNA ZAMJENICA DIJELOVI OTPLATA										PLEH PRAVO PRIGOVORA			
JEZERO U FINSKOJ							PUČKO ŽENSKO IME									ITALIJA OTOK U MALIJA ANTILIMA	
	ZENSKO IME SUROGAT																
ORGANSKI KEMJSKI SPOJ							POZITIVNA ELEKTRO- DA	BURLESKA, POSALICA	GLAVNI GRAD GANE	RIMSKI BROJ: 100	OTOK NA JADRANU						
AUTO IZ MAKARSKA		INVAZIJA GLINENA GLAZBALA											RIJEKA U UKRAJINI ZEMLJIŠNA MJERA				
MUŠKO IME OD MILJA			STANOVNIK HAWAJA AUTO IZ VINKOVACA					RIJEKA U BOSNI BOŽICA SUDBINE						RIJEKA U ITALIJI JUŽNO VOĆE			
POVRTNA BILJKA						ZAOKRET GRAD U S. KOREJI						PČELIN MUŽUAK HOBOTNICA				GRAM SNAŽAN	
VRSTA MAJMUNA					REFLEKS SPIS				SASTAVNI VEZNIK KONAC				DIVLJA ZVJER PRKOS				POVIJESNA OBLAST U TUZLANSKOM PODRUČJU
VLADARSKA TITULA			GRAD U RUMUNJIJI NASLAGE U ARABUJI					BEZIMEN UDARAC U SPORTU							STARI GRAD U KILIKIJI GLAVNINA		
TREĆI VOKAL	MAKAR NJEMAČKI PRIJELOG						UZVIK KOJIM SE TJERAJU KOKOŠI		AUTO IZ IZRAELA SISAK			BRZO, ŽURNO ELEMENT NATRIJ					
ČILIBAR							JUSTINOVA IMENJAKINJA RUMUNIJA								STARA ZEMLJIŠNA MJERA RADIJUS		
NASILNO PRIPOJITI NEKO PODRUČJE										ZAŠTITNIK (mmož.)							

ZA SRCE VAŠEG AUTOMOBILA

INA
delta

MARIĆ

Tuzla 075/ 230-485
@vinice 075/ 774-065
802-114

MIS

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOSTI, sa p.o.
Tuzla, Rudarska br. 72,
Tuzla, 75 215-502, Fax: ++387 75 281-510
Telefon: ++387 75 215-502, Fax: ++387 75 281-510
KOMPANIJA ZA PROIZVODNJU,
PROMET I USLUGE

VeA Vidović

PODUZEĆE ZA TRANSPORT,
SERVIS I REMONT VOZILA
TUZLA
TEL 281-484
TEL/FAX 283-650

**Gospodarska
BANKA**

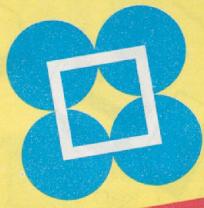
Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 71 670-661, 670-662
Fax: 387 71 444-605
Telex: 41-197 G.B.BH.

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 71 442 959

Hrvatski Glasnik
GLASNO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLE
LIST ZA KULTURU I DRUŠTVENA PITANJA

RAVNATELJ: Petar Matanović • Gl. i odgovorni urednik: Mr. Ljubomir Aždajić • Urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marica Petrović • Osnivač i izdavač HKD "Napredak" • Redakcija: Ulica Kazan mahala 2, Tuzla • Tel/Fax: 075 237-171 • Kompiuterska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla 12200-678-2025274 - Hrvatski dom - za Glasnik List je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 05/93-15 03 1993. Cijena za inozemstvo 3 DM

DAMMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

TUZLA Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

hotel tuzla

»PEPEX« d.o.o. TUZLA

Preduzeće za prijevoz putnika u tuzemnom i inozemnom
cestovnom prometu, ugostiteljstvo i turizam

Tuzla, Ul. M. Fizovića Fiska 1
Tel./Fax: 99387 75 / 222-973
Telefon: 99387 75 / 32-490
Mobitel: 099 / 453-537
099 / 453-538

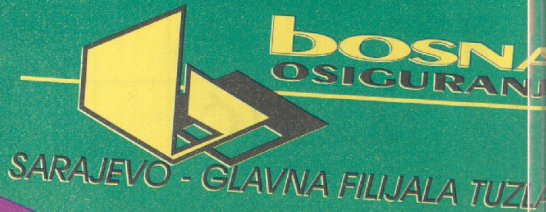
Zagreb, Ul. Turinina br. 8/11
Tel./Fax: 99385 1 / 660-1560
Tel./Fax: 099 / 453-537
Mobitel: 099 / 453-538

HRVATSKI DOM "GRADOVRH" d.o.o.

SOLI HRVATSKI RADIO SOLI

92,7
103,4 MHz uku
stereo

HB
D.O.O. "BRISTOL" TUZLA

LIPROM

DIONIČKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU TUZLA